

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101007/B/2019/36100139013856260

ANALÝZA FINANCOVANIA SME KLIENTELY
KOMERČNÝMI BANKAMI NA SLOVENSKU

Bakalárska práca

2019

Eduard Korpa

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

ANALÝZA FINANCOVANIA SME KLIENTELY
KOMERČNÝMI BANKAMI NA SLOVENSKU

Bakalárska práca

Študijný program: Financie, bankovníctvo a investovanie

Študijný odbor: Financie, bankovníctvo a investovanie

Školiace pracovisko: Katedra bankovníctva a medzinárodných financií NHF

Vedúci záverečnej práce: Ing. Adam Hulin

Pod'akovanie

Moje pod'akovanie patrí vedúcemu bakalárskej práce Ing. Adamovi Hulinovi, ktorý mi bol svojimi cennými pripomienkami a ochotou nápomocný.

Abstrakt

KORPA, Eduard: Analýza financovania SME klientely komerčnými bankami na Slovensku. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra bankovníctva a medzinárodných financií NHF. Vedúci záverečnej práce: – Ing. Adam Hulin – Bratislava: NHF EU, 2019, 43s.

Cieľom bakalárskej práce je analyzovať financovanie malých a stredných podnikov komerčnými bankami na Slovensku za obdobie 2012- 2018. Práca je rozdelená do 3 kapitol. Obsahuje 17 grafov a 1 tabuľku. Prvá kapitola sa zaoberá teoretickým vymedzením problematiky, so zameraním na opis výhod a nevýhod, bariér rozvoja a podnikateľského prostredia SME klientely. V tejto kapitole sa taktiež nachádza členenie bankových úverov. V ďalšej časti sú stručne charakterizované ciele záverečnej práce a metódy, ktoré sme na splnenie cieľov využívali. Tretia a zároveň posledná kapitola je venovaná úverovému procesu a výsledkom financovania SME klientely za skúmané obdobie na Slovensku.

Kľúčové slová: malé a stredné podniky, úverové financovanie, komerčné banky

Abstract

KORPA, Eduard: The analysis of the SME clients via commercial banks in Slovakia. – University of economics in Bratislava. Faculty of national economy; Department of banking and international finance. Supervisor of thesis: – Ing. Adam Hulin – Bratislava: NHF EU, 2019, 43s.

The aim of our thesis is to analyze loan financing to small and medium-sized enterprises in Slovakia by commercial banks. The thesis is divided into four chapters. Bachelor thesis contains 17 graphs and 1 table. First chapter is the theoretical part. Chapter deals with the advantages and disadvantages, barriers of development and business environment of small and medium enterprises. Second chapter characterizes goals of the thesis as well as methods used to achieve our goals. The final chapter describes loan financing process and is devoted to the results of financing SME clients by commercial banks over the researched period.

Key words: small and medium enterprises, loan financing, commercial banks

Obsah

Úvod	8
1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	9
1.1. Teoretický úvod k riešenej problematike	9
1.2. Výhody a nevýhody malých a stredných podnikov	11
1.3. Podnikateľské prostredie malých a stredných podnikov	13
1.4. Bariéry rozvoja malých a stredných podnikov	14
1.5. Zásady poskytovania úverov	15
1.6. Členenie úverov	16
2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	20
3. Výsledky práce a diskusia	21
3.1. Proces úverového financovania	21
3.2. Úverové financovanie SME klientely na území SR za rok 2018	23
3.3. Úverové financovanie SME klientely na území SR za počas rokov 2012- 2018	28
3.4. Diskusia	40
Záver	41
Zoznam použitej literatúry	42

Úvod

Malé a stredné podniky sú neoddeliteľnou súčasťou foriem podnikania v dnešnom svete, ako aj na Slovensku. Ich vplyv na rozličné makroekonomické veličiny je nepopierateľný. Podľa Slovak Business Agency tvoria až 99% všetkých podnikov. Taktiež poskytujú prácu pre 75% aktívnych obyvateľov a vo veľkej miere sa podieľajú na hodnote hrubého domáceho produktu. Sú zdrojom viacerých inovácií, podporujú rast ekonomiky a poskytujú služby a tovary, ktoré neposkytujú niektoré veľké podniky. Pre ostatné ekonomické subjekty, vrátane komerčných bánk predstavujú SME klientelu. Často je ich prístup ku finančným zdrojom pomerne náročnejší. Aj preto sa považujú za rizikovú skupinu podnikov. V dnešnej dobe však prísne podmienky získavania zdrojov už nie sú ani zďaleka také prísne ako boli v relatívne krátkej minulosti. V záverečnej práci sme sa zamerali na financovanie danej SME klientely komerčnými bankami prostredníctvom úverových produktov. Naším zámerom je priblížiť danú problematiku za obdobie 2012-2018. V dôsledkoch rastu počtu malých a stredných podnikov je dôležité, aby banky poskytovali kvalitné úverové produkty. Tieto produkty podniky využívajú na financovanie v rôznych formách, napr. investičné financovanie, ktoré je možné zaradiť k dôležitým ukazovateľom ekonomického rastu. Hlavným cieľom našej práce je analýza a rozbor úverového financovania na Slovensku v rokoch 2012- 2018. Jedným z hlavných nástrojov na uskutočnenie cieľu je počet finančných prostriedkov poskytnutý za jednotlivé roky alebo mesiace, komerčnými bankami. Práca je rozdelená do troch častí. V prvej kapitole sú vymedzené a charakterizované pojmy, ktoré pomôžu lepšie pochopiť danú problematiku. Rovnako sa tu nachádza veľa teoretických informácií o malých a stredných podnikoch a o financovaní. V kapitole číslo dva sú stručne charakterizované metódy, ktoré boli použité na dosiahnutie cieľov záverečnej práce a taktiež ciele samotné. V poslednej kapitole sa venujeme úverovému procesu a výsledkom, ktoré analyzujeme a diskutii.

1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1. Teoretický úvod k riešenej problematike

V časti teórie sme k objasneniu vymedzenia pojmu SME klientely, teda malých a stredných podnikov použili 513/1991 Zb. – Obchodný zákonník, . Pri vymedzení pojmu SME klientela je najskôr potrebné definovať pojmy podnikanie, podnikateľ a podnik. Obchodný zákonník definuje podnikanie ako *„Podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku alebo na účel dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu.“* Podnikateľom sa podľa tohto zákona rozumie:

- a) „osoba zapísaná v obchodnom registri“
- b) „osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia“
- c) „osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov“
- d) „fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu“.¹

Podnikom podľa paragrafu číslo 5 Obchodného zákonníka je *„Podnikom sa na účely tohto zákona rozumie súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť.“*² V legislatíve Slovenskej republiky malé a stredné podniky upravuje zákon 100/1995 Z.z. o štátnej podpore malého a stredného podnikania. Podľa neho sa malým podnikateľom rozumie *„fyzická osoba, ktorá podniká a má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, alebo právnická osoba, ktorá podniká a má sídlo na území Slovenskej republiky, ak zamestnávajú najviac 24 zamestnancov“*.³ Stredným

---

¹ Zákon č.513/ 1991 Zb. Obchodní zákonník. [online] dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20180901>

² Zákon č.513/ 1991 Zb. Obchodní zákonník. [online] dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20180901>

³ Zákon č. 100/ 1995 Z.z. o štátnej podpore malého a stredného podnikania. [online] dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/100/19950601>

podnikateľom sa rozumie „fyzická osoba, ktorá podniká a má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, alebo právnická osoba, ktorá podniká a má sídlo na území Slovenskej republiky, ak zamestnávajú najviac 500 zamestnancov“.⁴ Podniky by sme vedeli deliť podľa rôznych znakov a faktorov. Najčastejšie sa však veľkosť podniku určuje na základe počtu zamestnancov, ročného obratu, a ročnej bilančnej sumy. Tieto kritériá vychádzajú z európskej klasifikácie. V tomto prípade konkrétne ide o odporúčanie Európskej komisie č.2003/361/EC, ktoré nadobudlo platnosť v roku 2005 a ktoré klasifikuje podniky podľa veľkosti podľa nasledovnej tabuľky :

Tabuľka 1. - Rozdelenie podnikov podľa veľkostí na základe európskej komisie

Kategória podniku	Počet zamestnancov (hlavné kritérium)	Ročný obrat (vedľajšie kritérium)	Ročná bilančná suma (vedľajšie kritérium)
Mikro podnik	< 10	≤ € 2 m	≤ € 2 m
Malý podnik	< 50	≤ € 10 m	≤ € 10 m
Stredný podnik	< 250	≤ € 50 m	≤ € 43 m

Zdroj: vlastné spracovanie podľa legislatívy EÚ (európska komisia)

Aby podnik nadobudol status konkrétneho typu podniku, musí spĺňať hlavné kritérium (počet zamestnancov) a zároveň aspoň jedno vedľajšie kritérium. Teda napríklad mikro podnik je podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 zamestnancov a zároveň dosahuje ročný obrat nižší alebo rovný 2 miliónom eur alebo ročná bilančná suma je nižšia ako 2 milióny eur.

Komerčnou bankou sa rozumie obchodno-podnikateľský subjekt, ktorý je zameraný na dosahovanie zisku. Komerčná banka je všeobecne charakterizovaná aj ako sprostredkovateľ presunu dočasne uvoľneného kapitálu v ekonomike od subjektov, ktoré

⁴ Zákon č. 100/ 1995 Z.z. o štátnej podpore malého a stredného podnikania. [online] dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/100/19950601>

majú dočasný prebytok kapitálu, ku subjektom, ktoré majú nedostatok kapitálu. Medzi hlavné ciele týchto komerčných bánk patrí uspokojovanie potrieb svojich klientov pri súčasnej optimalizácii vzťahu medzi rizikom, ziskom a solventnosťou.⁵ Financovaním podniku sa rozumejú vzťahy, vznikajúce pri získavaní finančných zdrojov, s ktorými podnik potom hospodári.⁶

1.2. Výhody a nevýhody malých a stredných podnikov

Podnikanie malých a stredných firiem má množstvo praxou overených výhod a rovnako aj nevýhod. Malé a stredné podniky dokonca majú spoločenské a aj ekonomické prínosy.

Medzi spoločenské prínosy môžeme zaradiť napríklad garanciu slobody a stabilizáciu spoločnosti. Malé a stredné podniky poskytujú ľuďom šance k ich realizácii v produktívnom procese. Je veľmi obtiažne a prakticky nemožné, aby sa takéto podniky stali držiteľom všetkej moci resp. monopolom. Predstavujú vlastne akýsi protipól moci, či už ekonomickej alebo politickej. Zamestnanci alebo zamestnávateľia sa učia zodpovednosti. Každá potenciálna chyba, ktorú by mohli spôsobiť je veľmi neželaná, pretože dôsledky sa ich budú dotýkať ďaleko viac, ako keby robili vo veľkom korporáte. „Existencia malých a stredných firiem stabilizuje spoločnosť, pretože akákoľvek výrazná politická neistota a radikálne prúdy sú pre nich zdrojom rizík“.⁷ Ďalší spoločenský prínos malých a stredných podnikov, ktorý si budeme bližšie charakterizovať je reprezentácia miestneho kapitálu. Jedným zo znakov malých a stredných podnikov je, že väčšinou ich vlastní domáci subjekt. Nie je typické, aby ich vlastnil zahraničný subjekt, aj keď aj to je samozrejme reálna situácia. Firmy tohto typu majú vlastnícke pomery, reprezentujú vlastný kapitál. Malé a stredné podniky sú zvyčajne oveľa tesnejšie prepojené s daným regiónom. Popri štáte, output a efekty z danej podnikateľskej činnosti ostávajú v danom regióne. Rovnako je ich existencia dôležitá pre poskytovanie zamestnanosti v danom regióne. Často sa dokonca stretávame so situáciou, že vlastníka takéhoto podniku ľudia v okolí a v regióne spoznávajú a poznajú a vlastníci sú teda v menšej anonymite. Ich činy teda akoby podliehali kontrole verejnosti. Často niektoré takéto podniky dotvárajú architektúru a oživujú priestor daného mesta a dediny. „

---

⁵ HORVÁTOVÁ, Eva. Bankovníctvo. Žilina: GEORG, 2009. s. 7. ISBN 978-80-89401-03-1.

⁶ SOBEKOVÁ MAJKOVÁ, Monika. Ako financovať malé a stredné podniky. 1.vyd. Bratislava: Iura edition, spol. s.r.o. 2011. s. 39. ISBN 978-80-8078-413-13

⁷ VEBER, Jaromír – SRPOVÁ, Jitka a kol. Podnikání malé a střední firmy. 3. vyd. Praha: Grada, Publishing, a.s. 2012. s. 20. ISBN 978-80-247-4520-6

Podľa výstavby a upravenosti vonkajška môžeme bez väčších omylov posúdiť úroveň malého a stredného podnikania“.⁸

Medzi ekonomické prínosy patrí napríklad jeho vlastnosť, ktorá je úplným protipólom monopolu. Sú dynamickým elementom na trhu. S prehlbujúcimi sa globalizačnými tendenciami, pôsobia malé a stredné firmy proti posilňovaniu monopolných tendencií. MSP sú neustále vytlačované z trhu monopolmi, čo ich núti hľadať si nové menšie oblasti, v ktorých sa neustále rozvíjajú. Hľadajú si uplatnenie na regionálnom alebo lokálnom trhu viacerými spôsobmi, napr. vyhovením individuálnych prianí zákazníkom. Môžu sa angažovať aj v tých oblastiach, o ktoré nejavia väčšie podniky záujem. Flexibilita je ďalšia a vysoko cenená charakteristika klientely MSP (small and middle enterprises). Pohotové prispôsobovanie sa meniacim sa skutočnostiam je kľúčové pre fungovanie podniku. V tomto majú podniky menšieho rozsahu výhodu. Z ich postavenia vyplýva byť flexibilným a prispôbiť sa je pre nich značne jednoduchšie. Prevádzkové činnosti takýchto podnikov sú menej náročnejšie na energiu a suroviny a tým pádom sú samozrejme menej náročnejšie finančne. Činnosti administratívy sú tiež menej rozsiahle alebo zabezpečované outsourcingom. Z týchto skutočností by malo pre firmu vyplývať viacero praktických dôsledkov

1. „Dovoľujú dosahovať konkurenčných cien aj pri výrobe v malých sériách, kde nie je možné využiť prínos ekonomiky z rozsahu.“
2. „Citlivejšie reagujú na potreby trhu a zmeny ekonomických podmienok.“
3. „Kapitálová náročnosť na jedno pracovné miesto je často pomerne nižšia.“⁹

Je potrebné však priznať, že malé a stredné podniky sú z rôznych dôvodov zraniteľnejšie.

1. „Často sú závislé ako dodávatelia veľkých podnikov.“
2. „Výraznejšie sa ich dotýkajú rôzne výkyvy ekonomiky, situácie v regiónoch a podobne.“
3. „Nemôžu byť počtom a často ani úrovňou manažmentu rovnocenné veľkým firmám, ktoré obvykle disponujú radom špecialistov.“¹⁰

---

⁸ VEBER, Jaromír – SRPOVÁ, Jitka a kol. Podnikání malé a střední firmy. 3. vyd. Praha: Grada, Publishing, a.s. 2012. s. 20. ISBN 978-80-247-4520-6

⁹ VEBER, Jaromír – SRPOVÁ, Jitka a kol. Podnikání malé a střední firmy. 3. vyd. Praha: Grada, Publishing, a.s. 2012. s. 21. ISBN 978-80-247-4520-6

¹⁰ STRÁŽOVSKÁ, Helena a kol. Malé a stredné podnikanie: zmeny obsahu ekonomických nástrojov. Bratislava: Sprint 2 s.r.o. 2016. s. 12. ISBN 978-80-89710-21-8

Rovnako by sa za nevýhody dali zaradiť rôzne iné faktory ako napríklad obmedzený prístup k finančným, respektíve úverovým zdrojom. Je to hlavne kvôli vyššej rizikovosti, ktorá je pri malých a stredných podnikoch prítomná. Riziko pri SME klientele je vysoké kvôli ich vysokej miere zadlženosti, ktorá je obvyklá. Rovnako aj kvôli obmedzenej schopnosti ručenia. Prihliadnuc na tieto okolnosti je získavanie úverových zdrojov pre dané podniky problematické. Niekedy je bežné, že získavajú úvery za menej výhodných podmienok aj napriek skutočnosti, že predložili podnikateľský zámer, ktorý je realizovateľný. Medzi ďalšie problémy možno priradiť aj vysoké odvodové zaťaženie alebo legislatívu, ktorá je neprehľadná, často sa mení a je zložitá. Spôsobuje vysokú administratívnu zaťaženosť podnikov.

1.3. Podnikateľské prostredie malých a stredných podnikov

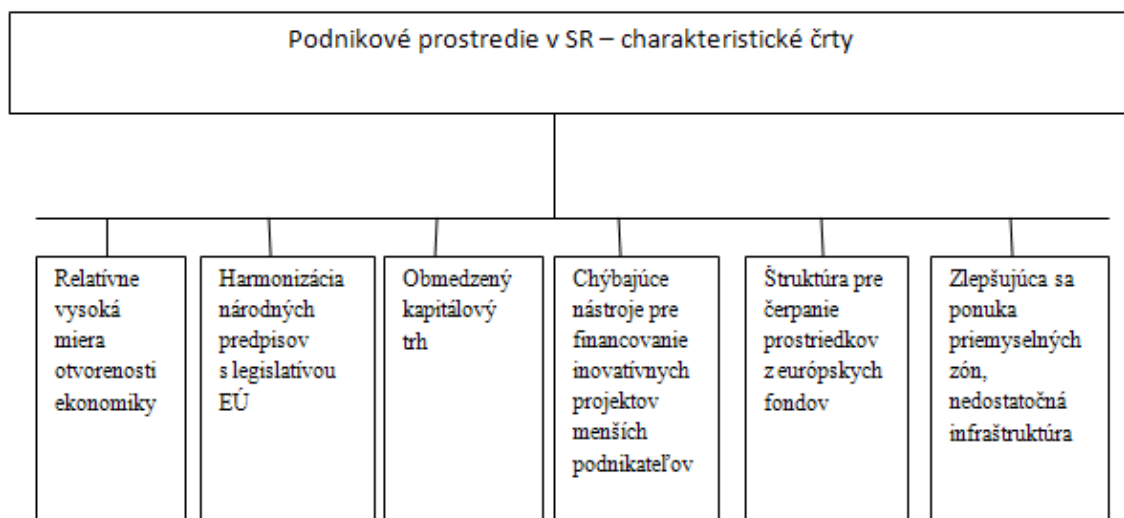
Každý podnik obklopujú určité faktory a prvky okolia. Malé a stredné podniky majú s podobnými prvkami, ktoré na nich pôsobia mnohostranné väzby. Je to súhrn okolností, ktoré môžu ovplyvniť podniky či už priamo alebo nepriamo. Samozrejme ovplyvňovanie funguje aj naopak a malé a stredné podniky môžu ovplyvňovať okolie. V tejto danej súvislosti hovoríme o podnikateľskom prostredí. Samotnou existenciou okolia podniku je jasné, že musia existovať aj väzby medzi podnikom a okolím. Tieto väzby podľa smeru pôsobenia možno deliť na väzby:

- a) Vertikálne väzby – Ich charakter je čiastočne mocenský. Podniky sú povinné držať sa legislatívy daného štátu a sú povinné dodržiavať stanovené pravidlá. Štát musí zas vo vzťahu k podnikaniu zabezpečovať určité funkcie.
- b) Horizontálne väzby – „Tieto väzby majú podobu obchodných záväzkových vzťahov. Obchodné záväzkové vzťahy vznikajú na základe zmlúv, pričom platí zmluvná voľnosť strán, čo znamená, že obidve strany zmluvného vzťahu majú možnosť upraviť obsah zmluvného vzťahu, svoje práva a povinnosti v rámci obchodných podmienok. Formy zmlúv sú ustanovené v obchodnom zákonníku.“¹¹

---

¹¹ STRÁŽOVSKÁ, Helena a kol. Malé a stredné podnikanie: zmeny obsahu ekonomických nástrojov. Bratislava: Sprint 2 s.r.o. 2016. s. 21. ISBN 978-80-89710-21-8

Obrázok 1. - Podnikateľské prostredie v SR

Zdroj: spracovanie podľa Strážovská (2016) ¹²

1.4. Bariéry rozvoja malých a stredných podnikov

Existuje však mnoho skutočností, ktoré odrádzajú potenciálnych zakladateľov malých a stredných podnikov. Rovnako existujú skutočnosti, ktoré zabraňujú rozvoju tejto časti podnikov na území SR.

Organizácie združujúce podnikateľov považujú za hlavné bariéry v podnikaní v SR nasledovné problémy:

- neprimerane vysoké miestne dane a poplatky vyrubené obcami a mestami,
- neprimerane vysoké poplatky za služby bankových inštitúcií, ktoré sa neustále zvyšujú,
- pretrvávajúca byrokracia úradníkov každého stupňa, dlhé doby vybavovania, povinnosť predkladania potvrdení a dokladov o skutočnostiach,
- dlhé doby konania súdov, čím sa aj v prípade úspechu znižuje šanca vymôcť oprávnené pohľadávky od veriteľov,
- komplikovaný a málo prehľadný systém projektovej pomoci zo štrukturálnych fondov,

¹² STRÁŽOVSKÁ, Helena a kol. Malé a stredné podnikanie: zmeny obsahu ekonomických nástrojov. Bratislava: Sprint 2 s.r.o. 2016. s. 12. ISBN 978-80-89710-21-8 – 35 graf podnikateľského prostredia

- zákon o verejnom obstarávaní sťažuje účasť na súťaži najmä malým podnikateľom,
- prijímanie noriem zvyšujúcich administratívne bremeno predovšetkým pre malých a stredných podnikateľov.¹³

1.5. Zásady poskytovania úverov

Každá banka si uplatňuje svoje, špecifikované zásady, no existujú aj tie, ktoré platia pre všetkých a je možné ich zovšeobecniť

1. Poskytovanie úverov na osobitný účet

Úvery sa takmer v každej situácii poskytujú na osobitný účet žiadateľa o úver. Existuje však výnimka, ktorú predstavuje kontokorentný úver. Poskytovanie úverových prostriedkov na osobitný účet je dôležité z viacerých hľadísk. Možno tým predchádzať viacerým problémom, ktoré môžu byť spojené s účelom použitia úveru alebo iných zdrojov. Táto zásada a jej dodržiavanie je dôležitá, najmä keď poskytovateľ prijíma prostriedky vo forme dotácie alebo štátneho príspevku. Financie musia byť oddelené na osobitnom účte z dôvodu, že ak by sa zamiešali s inými prostriedkami, napríklad prostriedkami iného úveru alebo vlastnými prostriedkami klienta, nebolo by možné sledovať účelovosť daných prostriedkov.

2. Účel použitia

Zvyčajne býva účel použitia určený, uvádzaný v úverovej zmluve. Aj tu existujú výnimky a jedna z nich je napríklad situácia, keď sa niektoré pôžičky vyplácajú v hotovosti a povolenie debetného zostatku na účte klienta.

3. Otázka vzájomného započítavania záväzkov s pohľadávkami klientov banky

Jedná sa o situácie, keď klienti nedostali náhradu vkladov, ktoré sú nedostupné a problém riešili výmenou za pohľadávku banky s jej dlžníkom. Ak by sme vychádzali z teórie, museli by sme tento postup označiť za nesprávny. Ak by bolo možné vyrovnávať záväzky s pohľadávkami medzi klientmi banky bez toho, aby o tom banka vedela, kupujúci tohto portfólia by následne nemal žiadnu istotu, čo vlastne kupuje a či pohľadávky banky existujú.

---

¹³ MAJKOVÁ, Monika. Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR: analýza štandardného a alternatívneho financovania malých a stredných podnikov v podmienkach SR. Brno: Tribun EU s.r.o. 2008. s. 28. ISBN 978-80-7399-590-4

4. Platnosť a účinnosť zmluvy

Tieto pojmy sa nachádzajú v úverovej zmluve a je potrebné medzi nimi rozlišovať.“ Účinnosť zmluvy možno podmieniť splnením určitých podmienok zo strany klienta. Úver sa môže poskytnúť na podúčet, z ktorého nie je možné čerpať vyčlenené úverové prostriedky. Prevedenie prostriedkov z podúčtu na úverový účel klienta sa môže viazať na splnenie podmienky, ktorá zabezpečuje účinnosť zmluvy.“¹⁴

1.6. Členenie úverov

Je potrebné si uvedomiť, že úvery je možné klasifikovať z mnohých hľadísk. Klasifikácia môže byť podľa charakteru úveru, či už podľa objemu čerpaných prostriedkov. Najviac sa však v praxi stretávame s členením podľa doby splatnosti. Najčastejšie sa stretávame s členením podľa, ktorého úvery členíme na:

- a) krátkodobé,
- b) strednodobé,
- c) dlhodobé.

No na základe určitého časového nesúladu, napríklad pri zmenkových úveroch, či už na základe rozdielnej národnej a nadnárodnej legislatívy ohľadom splatnosti komunálnych a hypotekárnych úverov budeme uvádzať iné, praktickejšie členenie. Podľa Horvátovej sa úvery podľa splatnosti členia na:

- a) „krátkodobé a strednodobé úvery, ktorých splatnosť je do 5 rokov, pričom sa môžu osobitne sledovať úvery splatné do 1 roka.“
- b) „dlhodobé úvery, ktoré majú dobu trvania minimálne 5 rokov.“¹⁵

1. Krátkodobé a strednodobé úvery

Predstavujú najpočetnejšiu skupinu úverov. Najčastejšie sa poskytujú v ekonomikách s nedostatkom dlhodobých zdrojov v ekonomickom sektore.

Medzi krátkodobé a strednodobé úvery patria

---

¹⁴ HORVÁTOVÁ, Eva. Bankovníctvo. Žilina: GEORG. 2009. s. 174. ISBN 978-80-89401-03-1.

¹⁵ HORVÁTOVÁ, Eva. Bankovníctvo. Žilina: GEORG. 2009. s. 175. ISBN 978-80-89401-03-1.

a) Kontokorentný úver

Kontokorentný účet, je účet, ktorý sa stále mení a ktorý je závislý od splatnosti pohľadávok a záväzkov klienta. Jeho dôležitou súčasťou je stanovenie limitu alebo hranice prípustného debetu na bežnom účte. Ak sa limit prekročí, človek, ktorý spláca takýto úver je povinný zaplatiť sankciu.

b) Eskontný úver

Medzi krátkodobé úvery zaraďujeme aj eskontný úver. Splatnosť takéhoto úveru je daná splatnosťou zmenky. „ Banka poskytuje eskontný úver odkúpením zmenky od jej posledného majiteľa pred splatnosťou zmenky, pričom si zráža diskont ako úrok za obdobie od nákupu do splatnosti zmenky.“¹⁶

c) Spotrebný úver

Úvery takéhoto charakteru môžeme zaradiť medzi krátkodobé, strednodobé a dokonca aj vo výnimočných prípadoch medzi dlhodobé úvery. Sú využívané najmä na nákup spotrebných tovarov. Zabezpečenie spotrebných úverov sa rôzni podľa toho, či ide o revolvingový spotrebný úver alebo splátkový spotrebný úver.

d) Lombardný úver

Je to úver, ktorý banka poskytuje na základe záložného práva na hnutel'ný majetok. Najčastejšie pod tento hnutel'ný majetok patria cenné papiere, tovar, pohľadávky, vkladné knižky, drahé kovy. Lombardný úver môže byť poskytovaný rovnako aj na základe záložného práva na práva. Tieto úvery bývajú poskytované v rozmedzí 60 až 90 % hodnoty zálohy.

e) Akceptačný úver

„ Je odvodený od akceptu zmenky. Akcept zmenky predstavuje prijatie zmenkového záväzku a akceptant sa stáva zmenkovým dlžníkom. Klient vystaví zmenku na banku. Banka svojim akceptom potvrdí prijatie zmenkového záväzku a stáva sa zmenkovým dlžníkom. Majiteľom zmenky, s predajom kvalitnej zmenky, na ktorej je uvedená banka ako

---

¹⁶ HORVÁTOVÁ, Eva. Bankovníctvo. Žilina: GEORG. 2009. s. 177. ISBN 978-80-89401-03-1.

dlžník, nebude mať problémy. V čase splatnosti je banka povinná zmenku skutočne preplatiť. Klient však musí pred dňom splatnosti vrátiť banke peňažné prostriedky.“¹⁷

f) Avalový úver

Tento úver je odvodený od avalu zmenky. „Podstata tohto úveru spočíva v prevzatí ručenia banky za záväzok svojho klienta voči tretej osobe v prípade, že ten svoj záväzok v stanovenej lehote nesplní.“¹⁸

2. Dlhodobé úvery

Skupina úverov s dobou splatnosti do 5 rokov. Je viac účelov, na ktoré môžu byť prostriedky z nich využité, či už prostriedky využíva napr. štát alebo podnik. Môže sa jednať o financovanie do financií alebo nákup majetku. Medzi dlhodobé úvery podľa Horvátovej zaradujeme:

1. Emisná pôžička

Zdroje získané bankou pri tomto type pôžičky sa nezapočítavajú do súvahy banky, banka v takomto prípade plní len sprostredkovateľskú funkciu. Princípom emisnej pôžičky je to, že dlžník získava prostriedky na základe emisie a predaja a nákupom týchto dlhopisov bankou alebo iným subjektom kapitálového trhu.

2. Úverový úpis – záväzková listina

Úverový úpis je často považovaný za alternatívu emisnej pôžičky na základe jeho splatnosti. Medzi týmito pojmami však existujú dôležité rozdiely. Najpodstatnejší rozdiel je, že kým emisná pôžička je cenným papierom, záväzková listina ním nie je. Z toho vyplýva, že so záväzkovou listinou nie je možné obchodovať na kapitálovom trhu.

3. Komunálne a hypotekárne úvery

Komunálny úver je zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti obce alebo vyššieho územného celku. Financovaný je väčšinou vydávaním a predajom komunálnych obligácií. Jeho cieľom je využitie nehnuteľností na verejnoprospešné účely. Hypotekárny úver je

---

¹⁷ HORVÁTOVÁ, Eva. Bankovníctvo. Žilina: GEORG. 2009. s. 179. ISBN 978-80-89401-03-1.

¹⁸ BELÁŠ, Jaroslav a kol. Management komerčných bánk, bankových obchodov a operácií. Žilina: GEORG. 2010. s. 258. ISBN 978-80-89401-15-5

jeden z najrozšírenejších typov úverov na Slovensku. Jedná sa o úver, ktorý je zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti.

Úvery majú mnoho ďalších členení, ktoré ich rozdeľujú aj na základe iných kritérií ako napríklad doba splatnosti alebo charakter. Môže sa jednať o členenie:

1. podľa poskytnutej meny
  - a) úvery v domácej mene
  - b) úvery v zahraničnej mene
2. podľa poskytnutých záruk
  - a) úvery zaistené
  - b) úvery nezaistené
3. podľa spôsobu čerpania
  - a) jednorazové úvery
  - b) úvery vo forme úverovej linky
4. podľa subjektu, ktorému je úver poskytovaný
  - a) podnikateľské úvery
  - b) úvery občanom
  - c) medzibankové úvery
  - d) úvery štátu, obciam, mestám¹⁹

---

¹⁹ BELÁŠ, Jaroslav a kol. Management komerčných bánk, bankových obchodov a operácií. Žilina: GEORG. 2010. s. 256. ISBN 978-80-89401-15-5

2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Primárnym cieľom našej záverečnej práce je skúmanie financovania SME klientely komerčnými bankami na Slovensku počas rokov 2012-2018. Určili sme si aj čiastkové ciele, ktoré pomáhali pri napĺňaní hlavného cieľa. Prvý čiastkový cieľ slúži na teoretické vymedzenie pojmov a oboznámenie sa s danou problematikou. Druhý čiastkový cieľ je sledovanie a zber údajov o úverovom financovaní našej klientely. Na základe druhého čiastkového cieľa sme sa dostali k poslednému čiastkovému cieľu. Posledným čiastkovým cieľom bolo grafické zobrazenie a následná analýza údajov.

Pre dosiahnutie cieľov bol použitý metodologický postup, zložený z viacerých častí a metód skúmania. Na začiatku sme použili rešerš a štúdium domácej a zahraničnej literatúry. Pracovali sme aj s metódou deskripcie, ktorá bola potrebná pri opise úverového procesu. Následne sme zozbierali štatistické údaje, získané od Národnej centrálnej banky. Získané údaje sme neskôr syntetizovali do jedného celku, aby sme mohli vypracovať viacero analýz. Analýzou, teda rozčlenením údajov na časti a súvislosti, sme si charakterizovali a objasnili úverové financovanie počas posledného kalendárneho roka a rovnako aj počas celkového skúmaného obdobia. Ďalšia použitá metóda v bakalárskej práci bola metóda komparácie. Pomocou tejto metódy sme porovnávali finančné prostriedky poskytnuté malým a stredným podnikom podľa:

- Objemu poskytnutých finančných prostriedkov,
- dĺžky základnej finančnej sadzby,
- účelu poskytnutého úveru.

Tabuľku a grafy obsiahnuté v práci sme vytvorili a vyhodnotili na základe spomínaných údajov z Národnej centrálnej banky Slovenska.

3. Výsledky práce a diskusia

3.1. Proces úverového financovania

1. Skúmanie žiadosti o poskytnutie úveru

V tejto etape sa vymedzujú základné parametre úveru ako napríklad výška úveru, predpokladané splátky úveru a splatnosť, účel úveru a druh úveru. K dokladom ktoré je potrebné priložiť k žiadosti o úver patrí daňové priznanie, účtovná závierka, doklady k účelu úveru, výpis z obchodného registra. Najčastejšie sa pri žiadostiach o bankový úver uvádzajú tieto chyby :

- nereálnosť podnikateľského zámeru,
- nízka úroveň znalosti o situácii na trhu v danej oblasti,
- silná závislosť od jedného odberateľa resp. dodávateľa
- úspešnosť podnikania je silne závislá od jednej osoby,
- nízky podiel vlastných zdrojov,
- zabezpečenie úveru.²⁰

Slovak Business Agency uvádza prieskum týkajúci sa dôvodov zamietnutia žiadosti o úver a medzi najčastejšie dôvody patria

- nedostatočné zabezpečenie (21%)
- nedostatok vlastných zdrojov (16%)
- nedostatočná podnikateľská, úverová história (15%)
- bez udania dôvodu banky (29%)
- nedostatočný potenciál podniku (5%)
- slabý úverový rating (15%)²¹

2. Jednanie o zabezpečení úveru

---

²⁰ MAJKOVÁ, Monika. Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR: analýza štandardného a alternatívneho financovania malých a stredných podnikov v podmienkach SR. Brno: Tribun EU s.r.o. 2008. s. 62. ISBN 978-80-7399-590-4

²¹ SLOVAK BUSINESS AGENCY. Analýza využívania externých foriem financovania MSP [online]. 2016. 29 s. [cit. 10.4.2018] dostupné na : http://www.sbagency.sk/sites/default/files/analyza_financovania_msp.pdf

Banka sa musí zabezpečiť proti prípadnej platobnej neschopnosti klienta a prípadným stratám, ktoré z nej môžu vyplývať. Medzi najčastejšie spôsoby, ktorými môže klient ručiť patrí ručenie ručiteľom, avalová zmenka, banková záruka vystavená inou bankou, záložné právo k hnuťnej alebo nehnuteľnej veci, záložné právo k pohľadávke.

3. Voľba spôsobu splácania

Spôsobov splácania úverov je viac a môžu závisieť od druhu úveru a účelu jeho použitia.

4. Uzavretie úverovej zmluvy

5. Kontrola plnenia úverových podmienok

Úverové podmienky poznáme primárne a sekundárne. Primárne sú likvidita podniku (schopnosť podniku uhrádzať svoje záväzky) a primeraná kapitálová sila (dostatok majetku na ručenie). Tieto podmienky sa vo všeobecnosti nazývajú aj bonita klienta. Sekundárne podmienky sú napríklad história podniku, podnikateľský plán, poistenie úveru, preukázanie účelovosti úveru. Na základe plnenia týchto podmienok sa banka následne rozhodne či bankový úver schváli alebo nie.²²

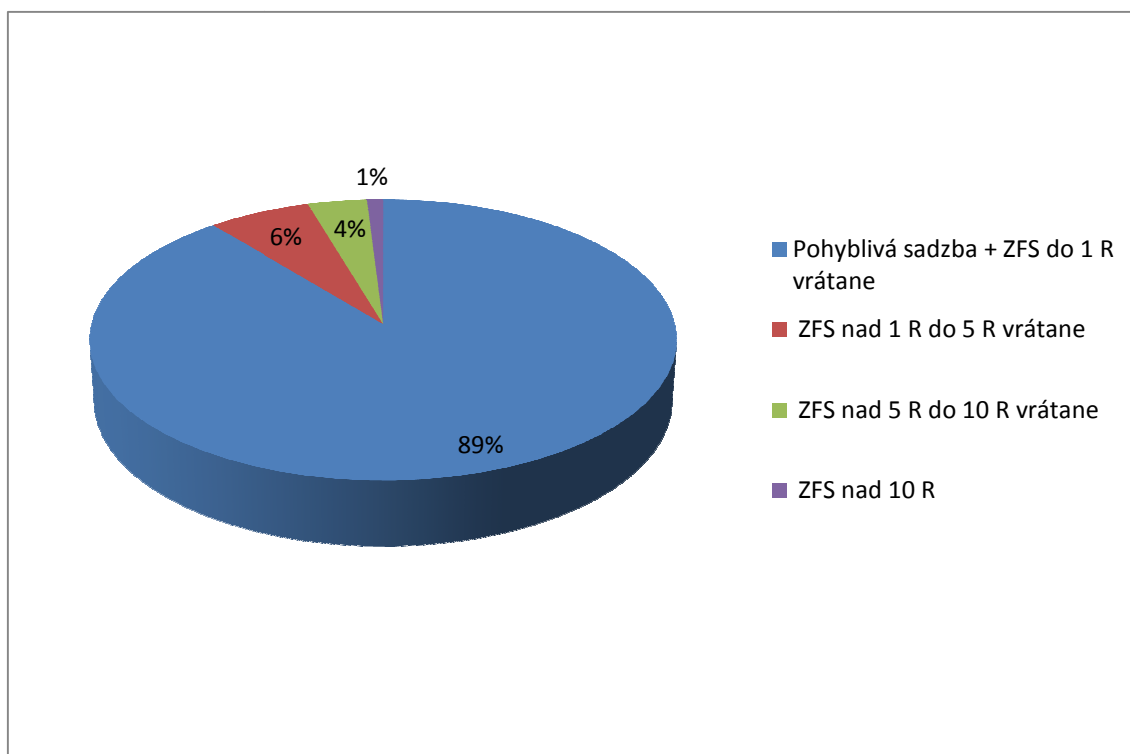
Väčšina komerčných bánk uplatňuje rozdielne trhové prístupy k jednotlivým trhovým segmentom. Banka posudzuje obchod z hľadiska návratnosti, účelovosti a zabezpečenia.

---

²² SOBEKOVÁ MAJKOVÁ, Monika. Ako financovať malé a stredné podniky. 1.vyd. Bratislava: Iura edition, spol. s.r.o. 2011. s. 63. ISBN 978-80-8078-413-13

3.2. Úverové financovanie SME klientely na území SR za rok 2018

Graf 1. – Úverové financovanie podľa dĺžky základných finančných sadzieb

Zdroj : Vlastné spracovanie podľa NBS

Za rok 2018 až 89% prostriedkov, čo je približne 2 976 150 000 eur, bolo čerpaných v krátkodobých úveroch so splatnosťou do jedného roka. Približne 6% tvorili úvery so splatnosťou od 1 do 5 rokov, prostredníctvom ktorých bolo na území SR čerpaných približne 210 000 000 eur. Okolo 4% boli čerpané úvery so splatnosťou od 5 do 10 rokov, prostredníctvom ktorých bolo čerpaných zaokrúhlene 120 000 000 eur. Najmenej čerpané úvery sú úvery veľmi dlhodobé so splatnosťou až do 10 rokov a nimi bolo na Slovensku poskytnutých 33 053 000 eur. V tomto a v nasledujúcich grafoch sa stále hovorí o úveroch, ktoré boli poskytované SME klientele. Celkové množstvo poskytnutých finančných prostriedkov bankami SME podnikom je 3 340 857 000 eur. Tu je možné vidieť tendenciu SME klientely vyberať si čo najkratšie úvery, za ktorou je viacero rôznych faktorov, ktoré to ovplyvňujú. Úvery, s ktorými pracujeme, budeme rozdeľovať s viacerých hľadísk. Prvé hľadisko je charakter úveru a podľa charakteru úveru rozlišujeme tieto úvery:

- prevádzkové úvery
- investičné úvery

Úvery na nehnuteľnosti a v nich :

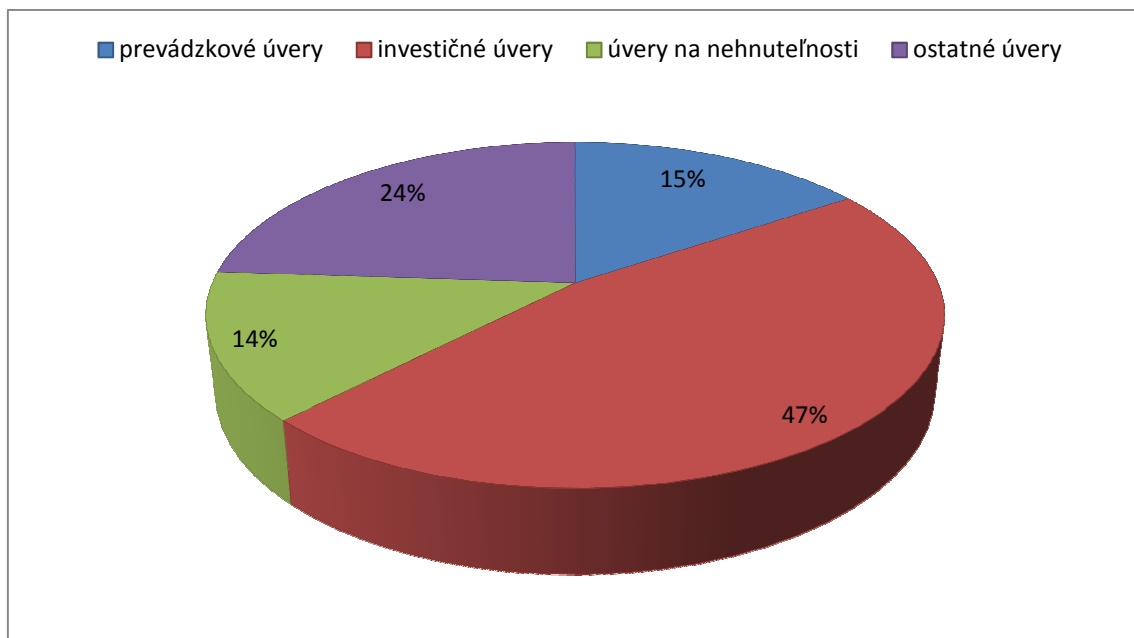
- hypotekárne úvery
- stavebné úvery
- medziúvery
- iné úvery na nehnuteľnosti
- ostatné úvery

Druhé hľadisko je objemové a hovorí o tom v akej peňažnej výške bol úver poskytovaný:

- do 250 000 vrátane
- od 250 000 do 1 000 000 vrátane
- nad 1 000 000 eur.

Úvery podľa charakteru porovnané k celkovému množstvu úverov na SR za rok 2018 môžeme vidieť v nasledujúcom grafe.

Graf 2. – Podiel úverov podľa charakteru

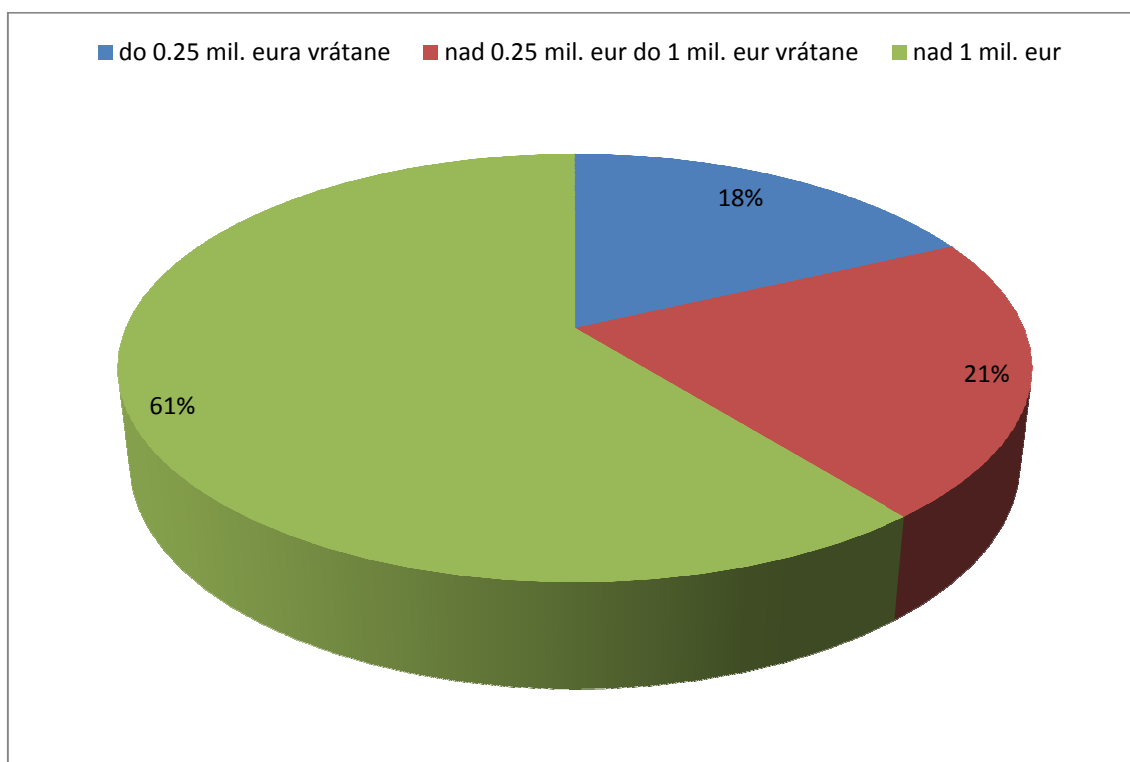

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

Prevádzkový úver je úver na financovanie prevádzkových potrieb podniku. Z celkového množstva úverov predstavujú iba 15% poskytnutých finančných prostriedkov, čo je vo finančnom vyjadrení 521 544 000 eur. Tieto typy úverov sú dôležité na zabezpečenie plynulej prevádzky podniku. Investičných úverov je prirodzene najviac, pretože nie každá firma má dostatok prostriedkov na financovanie investičných potrieb. Obyčajne ide o financovanie investičného zámeru, ktorým môže byť napríklad stavba, modernizácia technológií, rekonštrukcia dlhodobého majetku. Investičné úvery tvoria skoro polovicu, presnejšie 47% poskytnutých finančných prostriedkov a ich výška je 1 559 734 000 eur. Medzi úvery na nehnuteľnosti môžeme zaradiť stavebné úvery, medziúvery, iné úvery na nehnuteľnosti a hypotekárne úvery. Úverov na nehnuteľnosti bolo spolu poskytnutých približne 14% na celkovom podiele, čo je najmenej, čo predstavuje 459 105 000 eur. Ďalšou významnou súčasťou sú iné úvery, tvoria až 14% a ich hodnota je 800 484 000 eur.

Graf 3. – Podiel úverov podľa objemu čerpaných peňažných prostriedkov

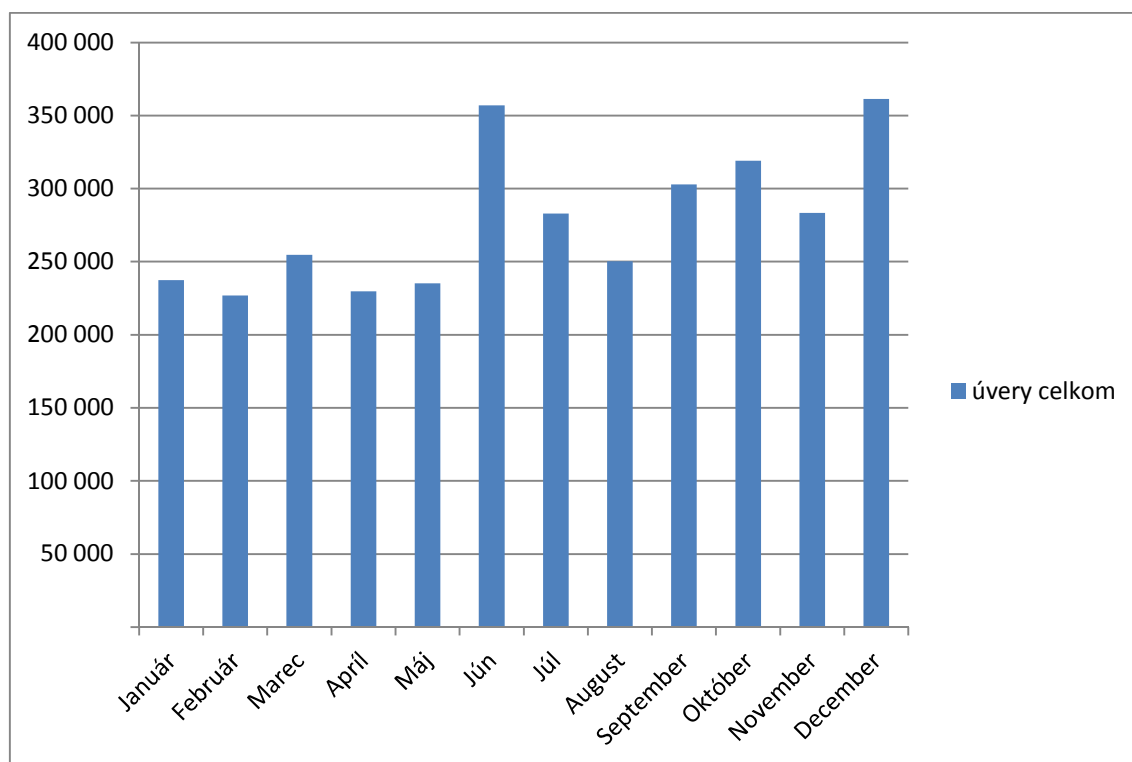

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

Najmenej čerpané úvery boli úvery s najnižším objemom prostriedkov do 250 000 eur. Tieto úvery nedokážu chodiť firmám poznačiť tak veľmi ako dokážu úvery objemovo väčšie. Kvantifikovane, celková výška prostriedkov poskytnutých prostredníctvom týchto

úverov je 601 798 000 eur. Ďalším faktorom tu bola priemerná úroková sadzba, ktorá bola pomerne vysoká a pohybovala sa v rozpätí 4-5 %. O trochu viac bolo úverov čerpaných v rozmedzí 250 000 - 1 000 000 eur, vo finančnom vyjadrení je to konkrétne 709 270 000 eur, percentuálne 21%. Pri týchto úveroch bola priemerná úroková sadzba podstatne nižšia a pohybovala sa v rozpätí 2-3%. Po úveroch, ktoré poskytovali prostriedky vyššie ako 1 000 000 eur bol dopyt suverénne najvyšší. Jednak rozpätie tejto skupiny je absolútne najvyššie a hlavný dôvod jednoznačne je, že úvery s takýmito sumami dokážu vo významnej miere ovplyvniť fungovanie, investičnú činnosť, prevádzku a celkový chod malého alebo stredného podniku. Až 61%, čo sú skoro 2 tretiny, boli čerpané prostriedky prostredníctvom týchto úverov. Ich celková výška dosahuje hodnotu 2 029 799 000 eur.

Graf 4. – Objem úverov celkom mesačne za rok 2018

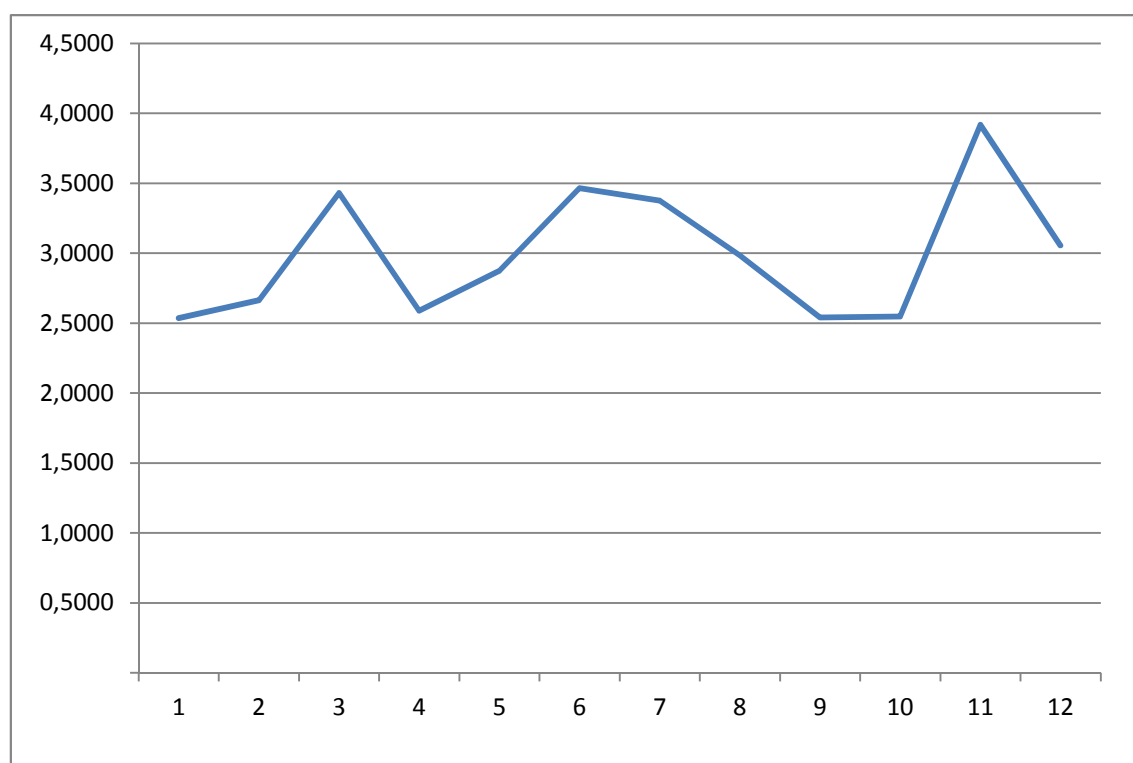

Zdroj : Vlastné spracovanie podľa NBS

Ako názorný príklad, v akých objemoch bývajú úvery podnikateľom poskytované sme vybrali tento graf za rok 2018, zobrazujúci celkové množstvo čerpaných finančných prostriedkov SME klientelou. Rozdiely medzi mesiacmi nebývajú markantné, konkrétne v tomto roku sa pohybujú v rozmedzí 200 000 000 eur až 400 000 000 eur. V predošlých rokoch sa priemerne pohybovali medzi 100 000 000 – 300 000 000 eur. V každom roku z posledných šiestich, a tento nie je žiadna výnimka, býva najviac úverov poskytovaných

práve v mesiaci december. Jedným z dôvodov, prečo je objem úverov najvyšší väčšinou práve v decembri, sú firmy a ich investičné účely, ktorými sa snažia o optimalizáciu ich daňových povinností v kalendárnom roku. Za december roku 2018 bolo poskytnutých 361 325 000 eur. Sumárne za rok 2018 bolo poskytnutých 3 340 867 000 eur, čo je zo spomínaného obdobia najviac. Najmenej prostriedkov bolo poskytnutých v druhom kalendárnom mesiaci roka a to 226 884 000 eur.

Graf 5. – vývoj priemernej úrokovej miery celkových úverov za rok 2018

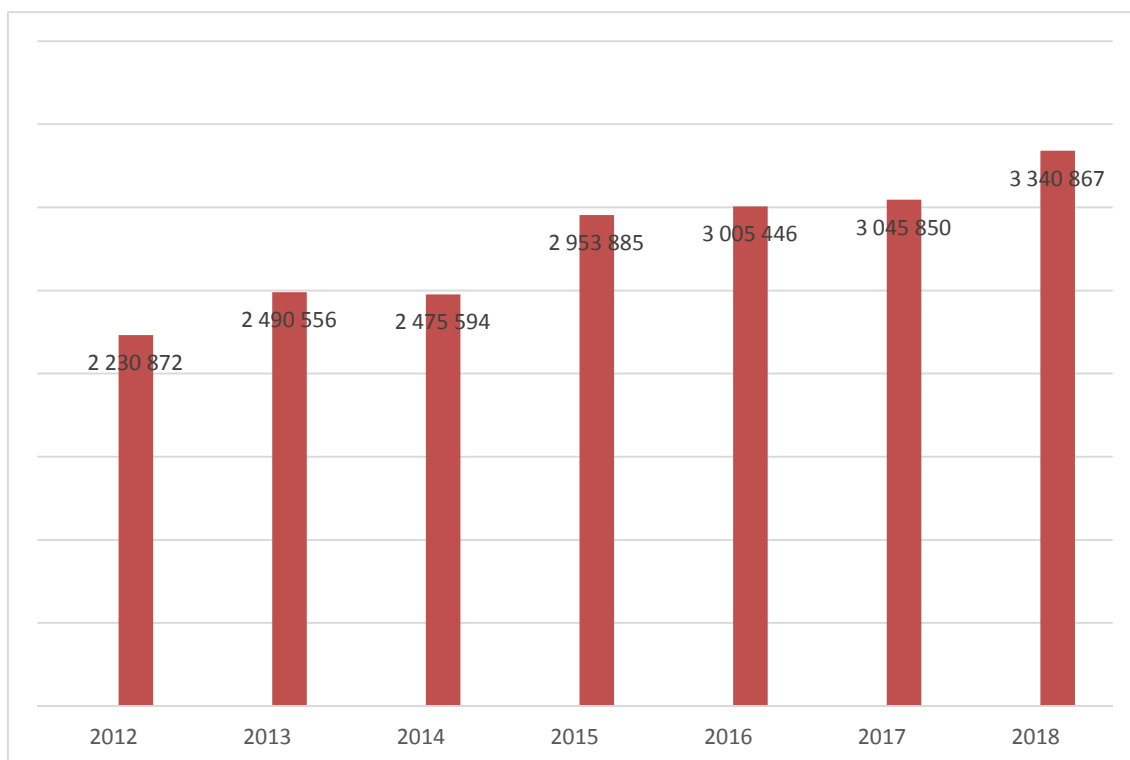

Zdroj: Vlastné spracovanie

V grafe je uvedený vývoj priemernej úrokovej miery celkových úverov počas dvanástich mesiacov roka 2018. Porovnaním tejto priemernej úrokovej miery a objemu čerpaných celkových úverov zistíme, že očakávaná nepriamo úmerná závislosť medzi čerpanými úvermi a výškou úrokovej miery nie je prítomná, dokonca v mesiacoch, keď je úroková miera vysoká, je aj objem čerpaných úverov vysoký.

3.3. Úverové financovanie SME klientely na území SR za počas rokov 2012- 2018

Graf 6. – Analýza úverového financovania na území SR za obdobie 2012-2018 v eurách (tis.)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

Podľa dostupných údajov Národnej banky Slovenska bolo na Slovensku za posledných 6 rokov SME klientele poskytnutých dokopy 19 543 070 000 eur prostredníctvom úverov. Z grafu môžeme usúdiť, že až na mierny výkyv v roku 2014 sa stále objem poskytovaných prostriedkov každoročne zväčšuje. V roku 2013 sa celková situácia z pohľadu bánk oproti roku 2012 mierne zlepšila. Začalo mierne oživovanie ekonomickej aktivity podnikového sektora. V sektore podnikov sa mierne zlepšenie prejavilo miernym rastom dopytu po úveroch. Podmienky, ktoré sú potrebné pri poskytnutí úveru podnikom splniť sa nezmenili a ostali relatívne prísne²³. Spomínaný výkyv v grafe, kde sa z roka 2013 na rok 2014 znížili prostriedky poskytované malým a stredným

²³ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Analýza slovenského finančného sektora [online]. 2014. 72 s. [cit. 10.3.2018] ISSN 1338- 5577. dostupné na : https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analzy/protected/AnalzaSFS2013.pdf

podnikom bol spôsobený najmä miernym zdražením financovania²⁴ (nárastom priemernej sadzby). Odrazilo sa to na dopyte malých a stredných podnikov, ktorý mierne klesol. Tendencia stúpania poskytovaných prostriedkov prostredníctvom úverov sa preukázala aj z roka 2014 na rok 2015. Medziročná dynamika SME klientely objemu úverov prekonal hranicu 8,3%. Tento rast bol ťahaný najmä investičnými úvermi, ktorých objem stúpol z 649 500 000 na 861 500 000. Dopyt po úveroch bol podporený dobrou makroekonomickou situáciou a zmiernovaním podmienok na poskytovanie úverov. Zmierňovanie sa týkalo najmä marží, výšky úveru, splatnosti, ako rovnako aj neúrokových príjmov. Banky uviedli rôzne faktory, ktoré dané konkrétne uvoľňovanie podmienok podporovali a medzi tieto faktory zaradili napríklad konkurenciu od ostatných bánk a pozitívnejšie vnímanie ekonomickej situácie.²⁵ V roku 2016 opäť úvery mierne rástli, najmä v dôsledkoch prostredia nízkych úrokových sadzieb a rastu domácej ekonomiky.²⁶ Pozitívne prostredie ovplyvňuje makroekonomické veličiny, ktoré môžeme označiť za hlavné faktory podporujúce dopyt po úveroch. V raste pokračovali opäť investičné úvery a to signifikantnou mierou z 861 500 000 na 1 122 500 000. V roku 2017 bol na Slovensku zaznamenaný pomerne silný rast úverov v podnikovom sektore, no v sektore malých a stredných podnikov sa to až tak veľmi neodrazilo a nárast sa spomalil. Takmer všetky banky, ktoré boli aktívne na podnikovom trhu úverov zaznamenali rast úverov. Úverové štandardy v tomto roku ostali nezmenené až na výnimku poklesu úrokových marží.²⁷ Najviac prostriedkov prostredníctvom úverov bolo poskytnutých pre SME klientelu v roku 2018. V tomto roku bol plodnejší druhý polrok, kde bol zaznamenaný nárast úverov. Opäť za tým stála priaznivá ekonomická situácia v krajine a pomerne nízke

---

²⁴ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Analýza slovenského finančného sektora [online]. 2015. 75 s. [cit. 10.3.2018] ISSN 1338- 5577. dostupné na : https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analyzy/protected/AnalyzaSFS2014.pdf

²⁵ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Analýza slovenského finančného sektora [online]. 2016. 84 s. [cit. 10.3.2018] ISSN 1338- 5577. dostupné na : https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analyzy/protected/AnalyzaSFS2015.pdf

²⁶ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Analýza slovenského finančného sektora [online]. 2016. 84 s. [cit. 10.3.2018] ISSN 1338- 5577. dostupné na : https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analyzy/protected/AnalyzaSFS2015.pdf

²⁷ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Analýza slovenského finančného sektora [online]. 2018. 80 s. [cit. 10.3.2018] ISSN 1338- 5577. dostupné na : https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analyzy/protected/AnalyzaSFS2017.pdf

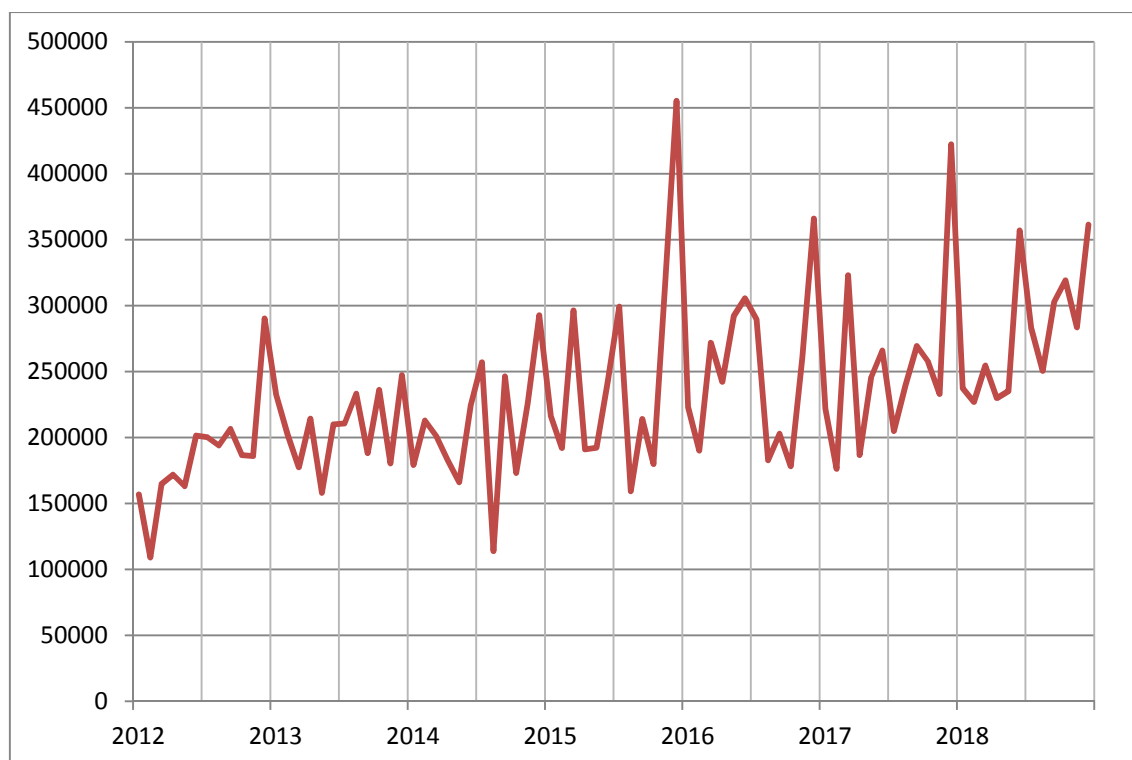
úrokové sadzby. Banky v tomto roku však sprísňovali podmienky.²⁸ V dnešnej dobe máme na Slovensku podmienky, ktoré musí podnikateľ splniť, aby mu bol úver poskytnutý. Samozrejme s poskytovaním úverov súvisia viaceré problémy, ktoré pramenia z histórie. Problémy súvisia najmä s platobnou neschopnosťou. Rozklad trhu bývalého socialistického bloku spôsobil, že veľa podnikom sa na novovytvorených trhoch presadzovalo náročnejšie a mnoho z nich sa ani presadiť nedokázalo. Podniky sa potom kauzálné dostávali do finančných problémov a neboli schopné platiť svoje záväzky. Tým, že na Slovensku nebola banková legislatíva dostatočne v tých časoch rozvinutá, podnikom bolo umožnené prežívať a platobná neschopnosť sa v dôsledkoch presúvala aj na nepoškodené podnikateľské subjekty. Ako reakciu na tieto udalosti sa postupne začali zavádzať do úverovej politiky pravidlá. Od roku 1995 nemohol úver dostať úplne každý, no kritériá návratnosti ešte stále v tomto období neboli považované za rozhodujúce. Dnes sa podnikateľské prostredie na našom území neustále zlepšuje a možnosti financovania sú stále väčšie a rozmanitejšie. Stále si však získanie bankového úveru vyžaduje, aby mal žiadateľ istú históriu, a aby vedel preukázať, že prostriedky v budúcnosti navráti. Získavanie a rovnako poskytovanie úverov ovplyvnila hospodárska kríza. Počas krízy rástla nezamestnanosť a mnoho spotrebiteľov sa dostávalo do finančnej tiesne. Dopyt po úveroch bol tak následne oslabený.²⁹

---

²⁸ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Analýza slovenského finančného sektora [online]. 2019. 83 s. [cit. 10.4.2018] ISSN 1338- 5577. dostupné na : https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analzyza/protected/AnalzyzaSFS2018.pdf

²⁹ SOBEKOVÁ MAJKOVÁ, Monika. Ako financovať malé a stredné podniky. 1.vyd. Bratislava: Iura edition, spol. s.r.o. 2011. s.49. ISBN 978-80-8078-413-13

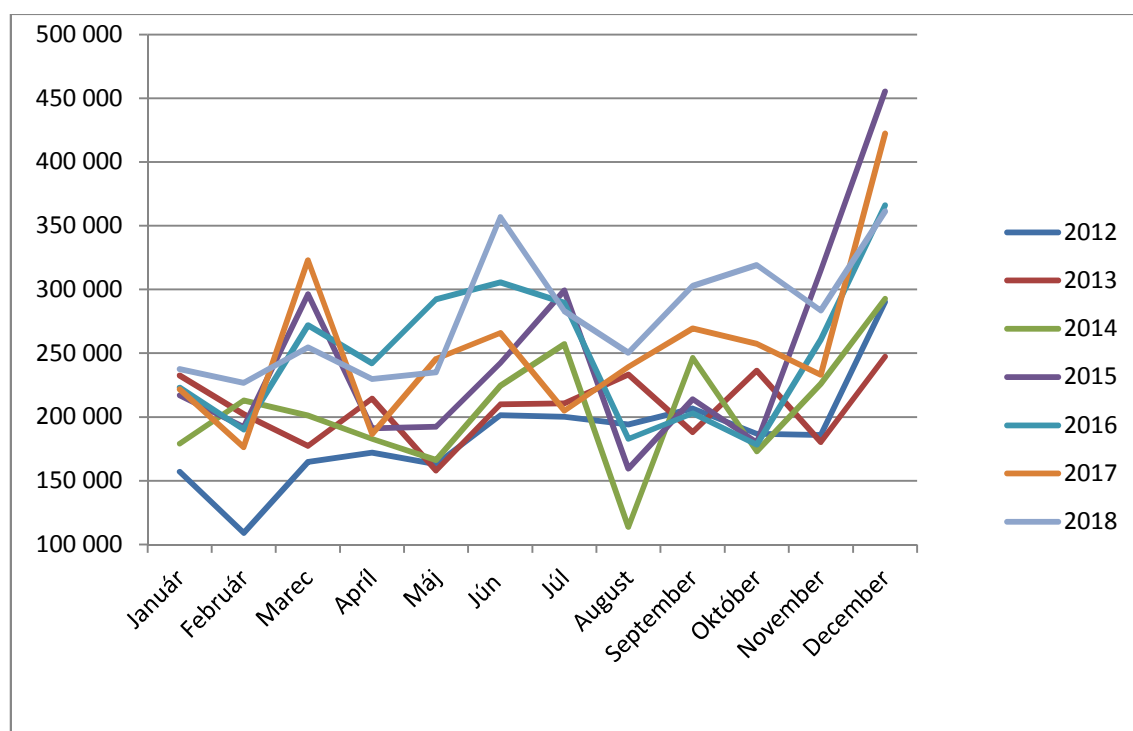
Graf 7. – Vývoj objemu úverov za obdobie 2012-2018 v eurách (tis.)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

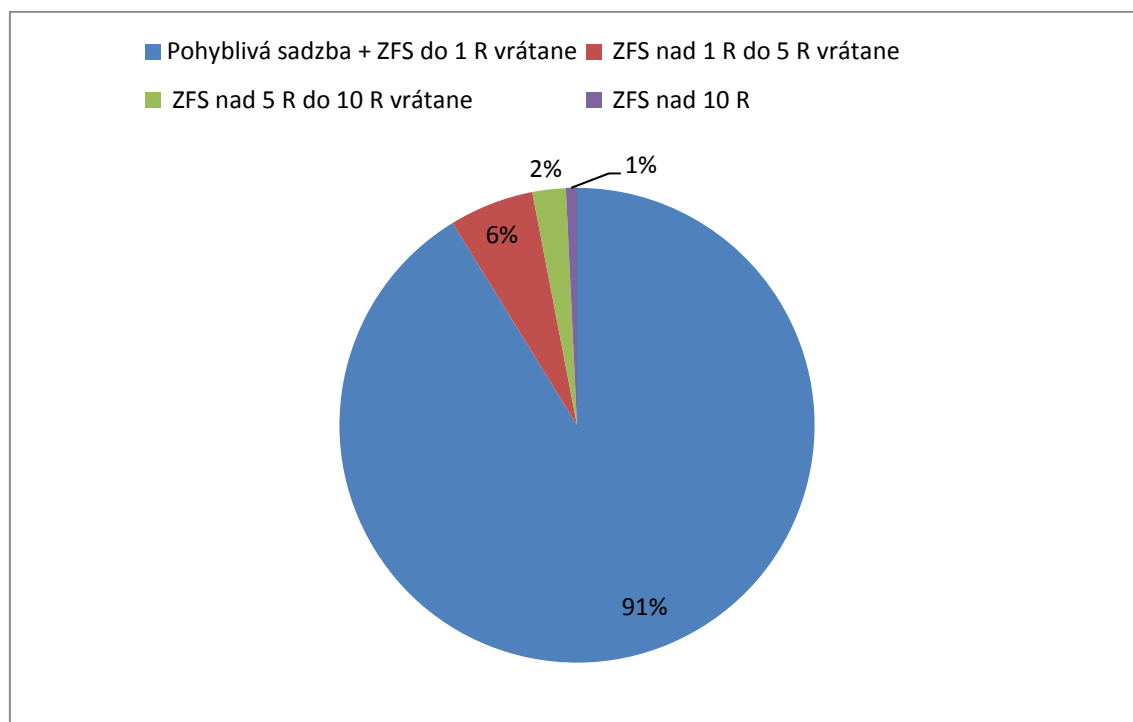
Na tomto grafe sa nachádza podrobnejšie znázornenie vývoja objemu úverov za spomínané obdobie. Je konštruovaný za obdobie 2012 – 2018 na mesačnej báze. V dlhodobom horizonte objem úverov pre SME klientelu mierne rastie. V krátkodobom horizonte je z tohto grafu pozorovateľný aj výrazný nárast objemu úverov v poslednom mesiaci každého sledovaného roka a následný pokles na začiatku každého kalendárneho roka. Tento trend v krátkodobom období je zobrazený na nasledujúcom grafe, kde sú zobrazené poskytnuté úvery za jednotlivé roky podľa kalendárnych mesiacov.

Graf 8.- Poskytnuté úvery za jednotlivé roky podľa kalendárnych mesiacov v eurách (tis.)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

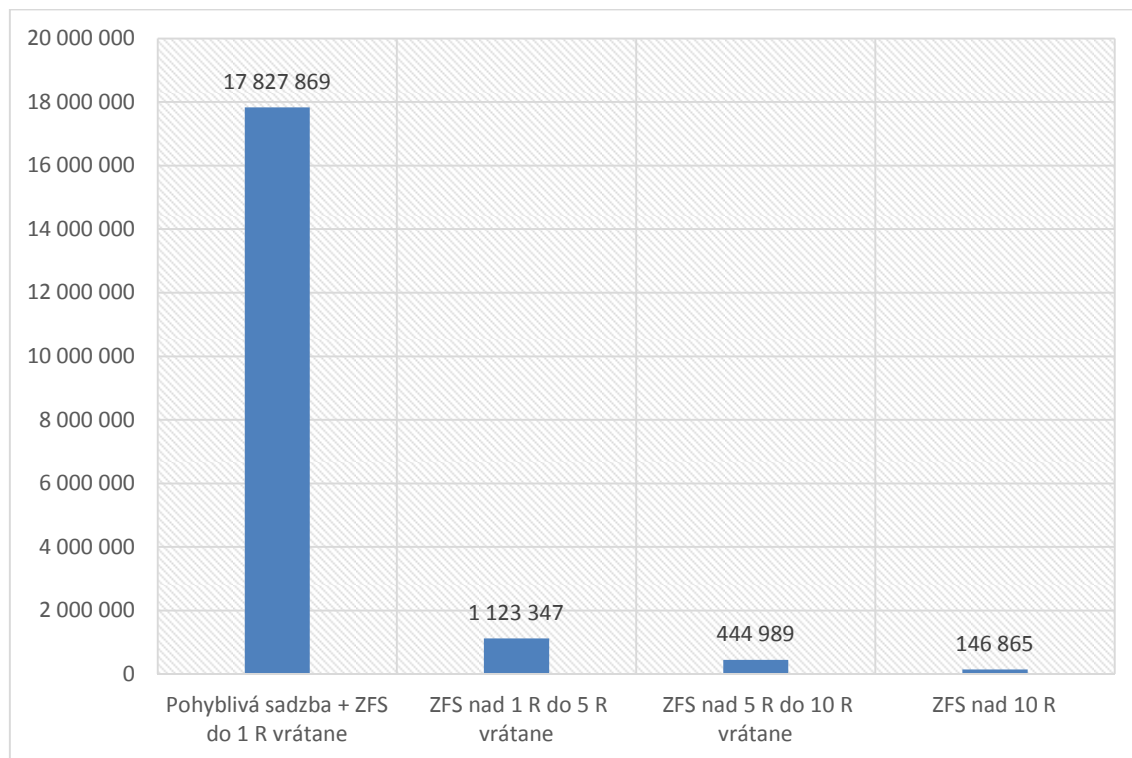
Graf 9.- Podiel úverov podľa dĺžky základných finančných sadzieb za obdobie 2012-2018

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

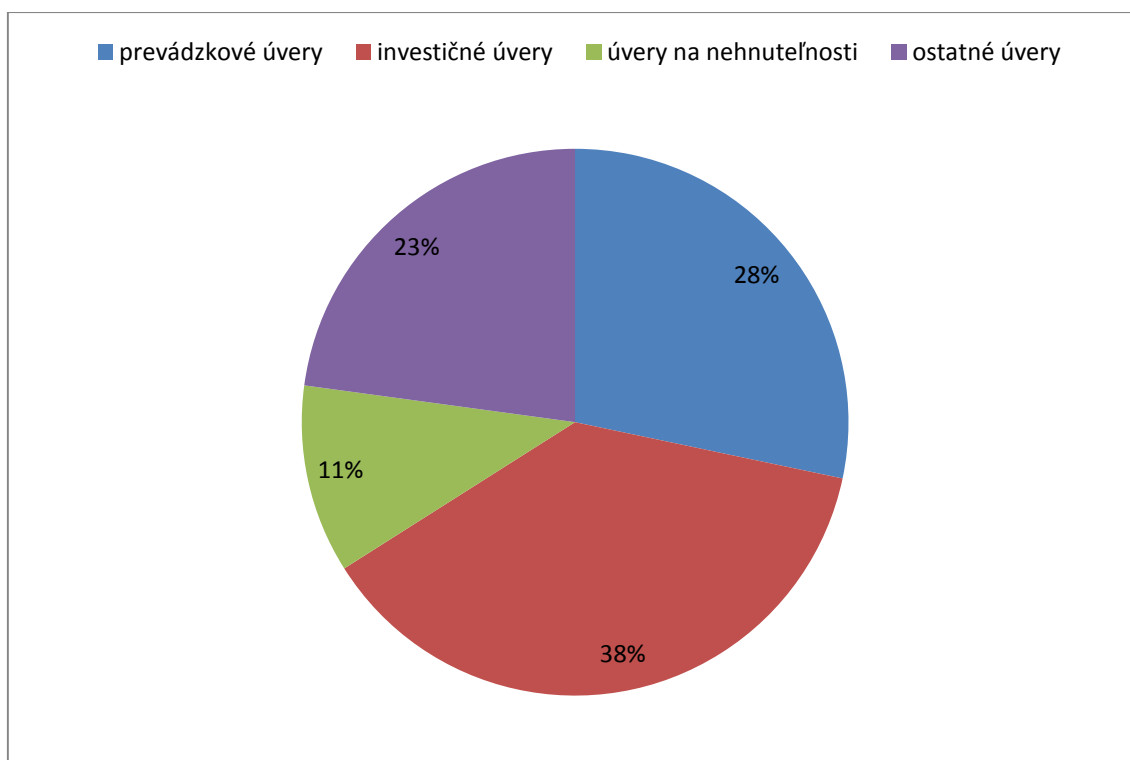
Graf 10.- Počet finančných prostriedkov podľa dĺžky finančných sadzieb za obdobie 2012-2018 v eurách (tis.)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

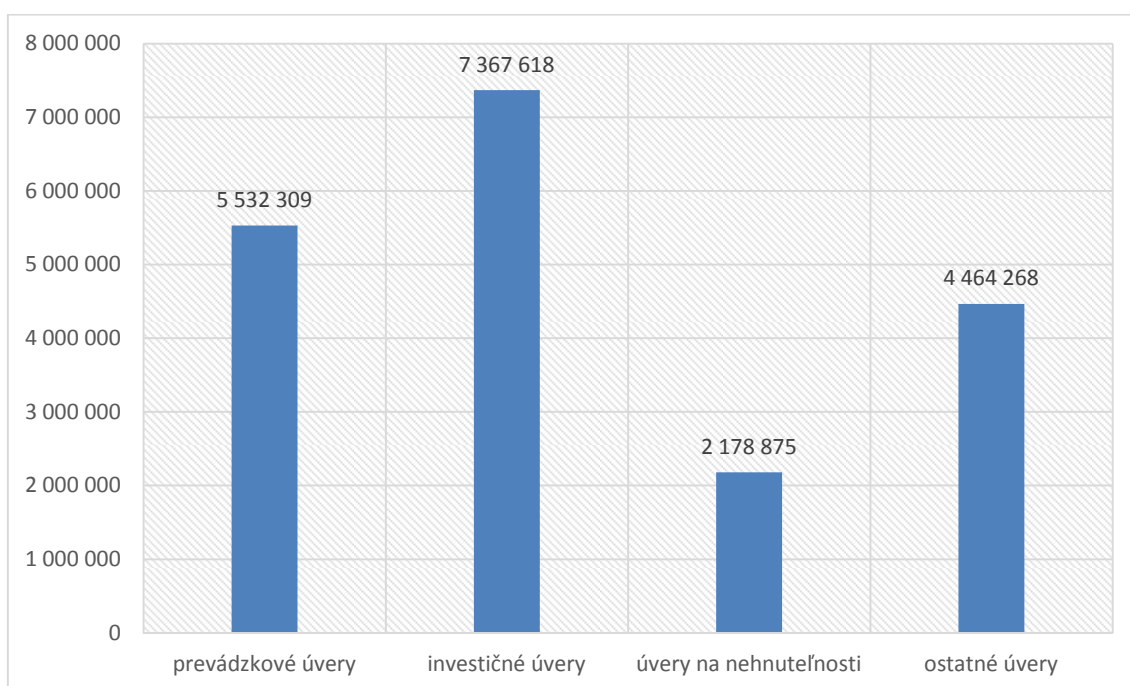
Dominantný podiel je rovnako ako v roku 2018 pri úveroch so základnou finančnou sadzbou do 1 roka. Čerpané prostriedky prostredníctvom týchto úverov dosahujú až výšku 17 827 869 000 eur, čo tvorí až 91% z celku. Pri malých a stredných podnikoch si môžeme všimnúť tendenciu, čím je sadzba krátkodobejšia, tým viac bolo úverov tejto klientele poskytnutých. O tom hovorí aj fakt, že za sledované obdobie úvery so sadzbou od jedného do piatich rokov dosiahli výšku 1 123 347 000 eur. To je približne 6%. Nasledujú úvery so sadzbou od 5 do 10 rokov, pomocou ktorých bolo vyčerpaných 444 989 000 eur. Pri sadzbe, ktorá je stanovená nad 10 rokov bolo veľmi málo dopytu po takýchto úveroch a prostredníctvom nich bola vyčerpaná veľmi malá časť finančných prostriedkov, ktorá netvorí ani jedno percento z celkového podielu. Peňažných prostriedkov bolo vyčerpaných iba 146 865 000 eur.

Graf 11. – Podiel úverov podľa charakteru za obdobie 2012-2018

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

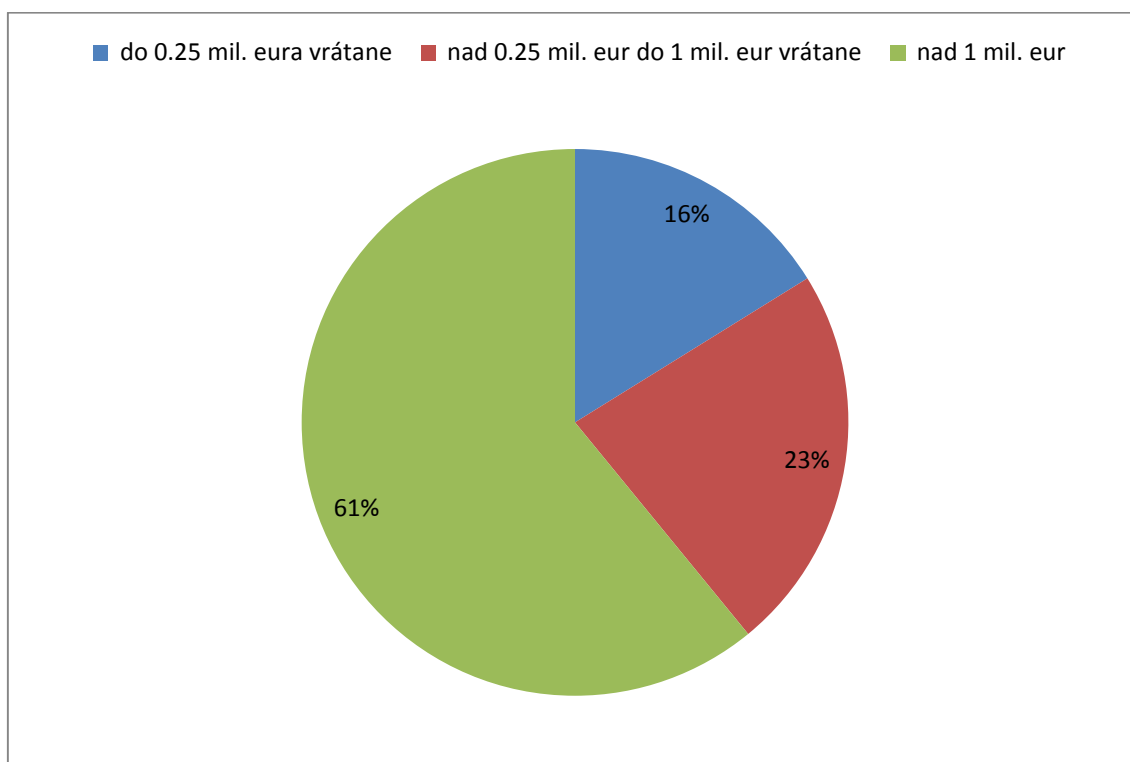
Graf 12.- Počet finančných prostriedkov podľa účelu úveru za obdobie 2012-2018 v eurách (tis.)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

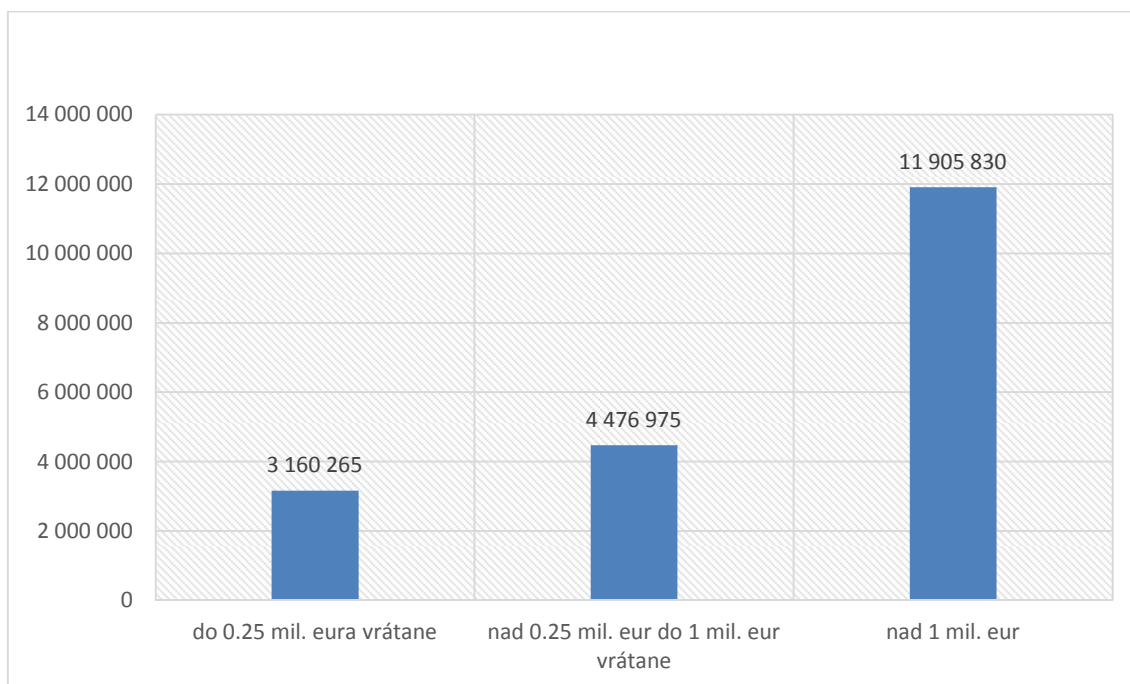
Najviac peňažných prostriedkov bolo vyčerpaných prostredníctvom investičných úverov. Pomocou nich bola vo významnej miere ovplyvňovaná investičná činnosť podnikov a za obdobie skúmaných siedmich rokov bolo poskytnutých 7 367 618 000 eur. Táto suma je 38 percent z celku. Medzi ďalšie typy poskytnutých úverov o ktorých NBS poskytuje informácie patria úvery prevádzkové, úvery na nehnuteľnosti a ostatné úvery. Prevádzkové úvery postupom času prestali byť také populárne medzi malými a strednými podnikmi, no stále je prostredníctvom nich poskytovaná značná časť peňažných prostriedkov. Ide o 5 532 309 000 eur, čo tvorí až 28%. Úvery na nehnuteľnosti sú všeobecne na Slovensku veľmi obľúbené, no pokiaľ ide o SME klientelu, nie až toľko. Napriek tomu stále bolo prostredníctvom nich vyčerpaných niečo cez 2 178 875 000 eur. Ostatné úvery tvoria pomerne veľkú, takmer štvrtinovú zložku. Eur bolo prostredníctvom nich poskytnutých 4 464 268.

Graf 13. – Podiel úverov podľa objemu čerpaných peňažných prostriedkov za obdobie 2012-2018

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

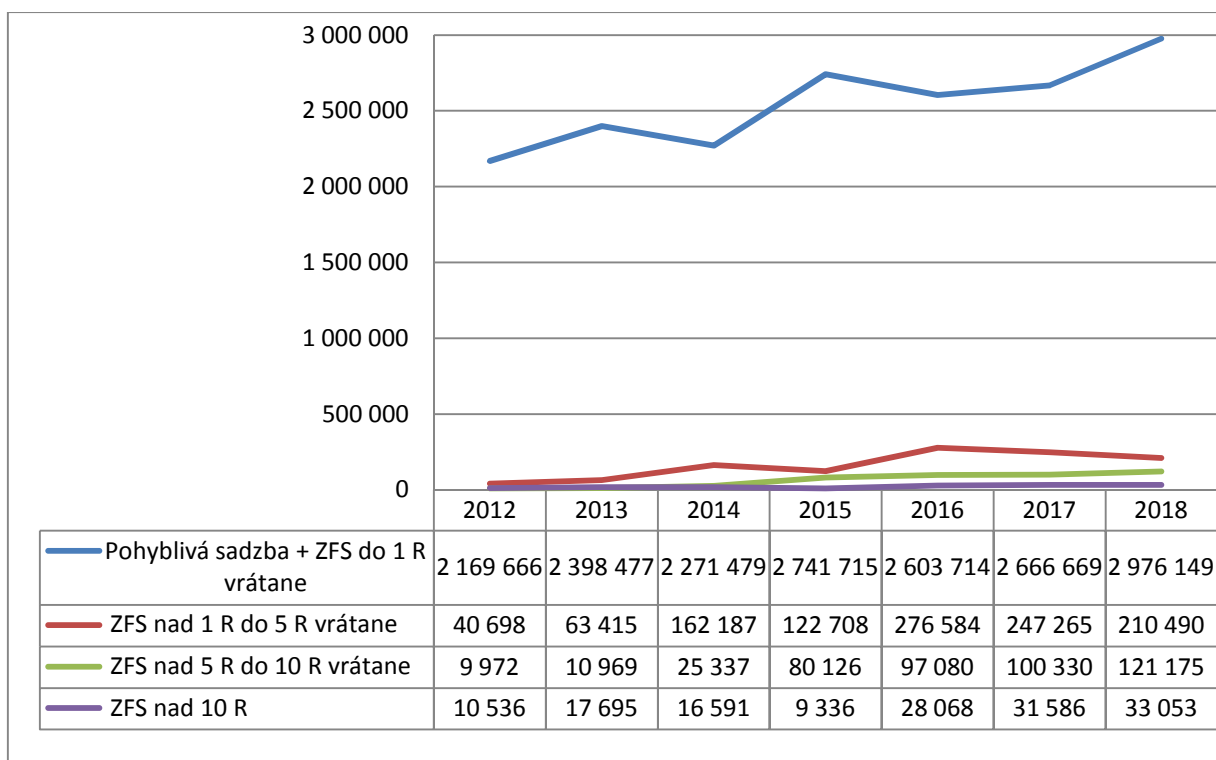
Graf 14.- Počet finančných prostriedkov podľa objemu úveru za obdobie 2012-2018 v eurách (tis.)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

Pri tomto grafe, stojí za zmienku jav, ktorý poukazuje na to, že najviac si podnikatelia berú úvery s veľkými čiastkami a najmenej tie menšie. Iba 16% úverov z celkového podielu bolo do 250 000 eur a konkrétne prostredníctvom takýchto úverov bolo poskytnutých 3 160 265 000 eur. O niečo viac bolo poskytnutých úverov v rozpätí od 250 000 do 1 000 000, 23%, čo hovorí o 4 476 975 000 eurách vyčerpaných prostredníctvom týchto úverov. Približne tri pätiny tvoria úvery od 1 000 000 a vyššie, ktoré sú najobľúbenejšie SME klientelou. Takýto veľký úver dokáže v značnej miere ovplyvniť fungovanie podnikov danej veľkosti. 11 905 830 000 eur bolo vyčerpaných prostredníctvom týchto objemnejších úverov.

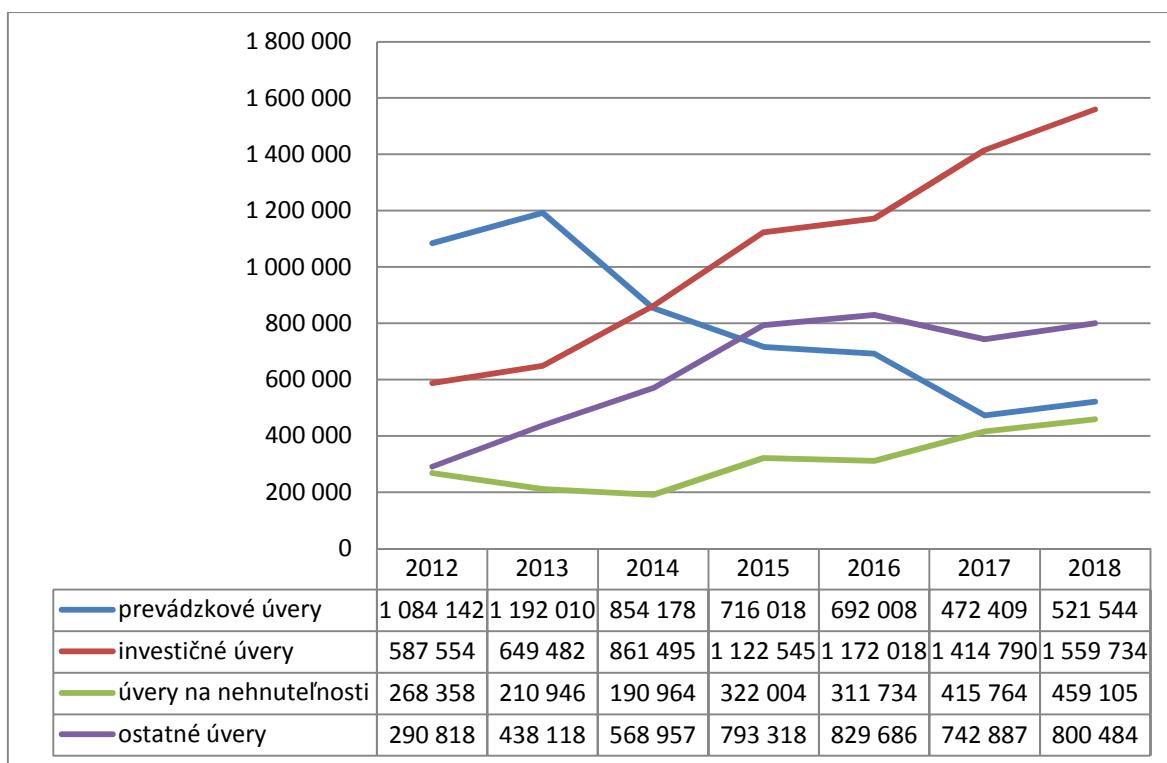
Graf 15. – Vývoj úverov podľa základných finančných sadzieb (tis. eur)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

Každá z týchto kategórií zaznamenala značný nárast objemu úverov, rovnako ako bol nárast zaznamenaný pre celú klientelu malých a stredných podnikov. Najväčšia zložka úverov krátkodobých zaznamenala vo vývoji pokles z roku 2013 na 2014 a z roku 2015 na 2016. Vo všeobecnosti však tento typ úverov rástol, konkrétne od prvého skúmaného roka po posledný dosiahol nárast na úrovni 37%. Úvery so sadzbou od 1 do 5 rokov vykazujú vo vývoji značný nárast, a to až štvornásobný no tiež zaznamenali vo vývoji dva mierne poklesy a to z roka 2014 na 2015 a rovnako z roka 2017 na rok 2018. Úvery so základnou finančnou sadzbou boli na začiatku skúmaného obdobia najmenej poskytované, no sú jediné, ktoré počas celého obdobia vykazovali konštantný nárast, a ktorým sa neustále zvyšovala popularita medzi malými a strednými podnikmi. Aj to je dôvod prečo sa prostredníctvom nich dnes poskytuje viac prostriedkov ako prostredníctvom úverov so základnou finančnou sadzbou nad 10 rokov. Nárast tejto poslednej kategórie nebol enormný v porovnaní s ostatnými kategóriami. Tieto úvery taktiež vykazovali znaky periodicity. Vo všetkých kategóriách okrem kategórie úverov so základnou finančnou sadzbou od 1 nad 5 rokov bola najväčšia hodnota dosiahnutá v roku 2018. Údaje v tabuľke sú v tisícoch eur.

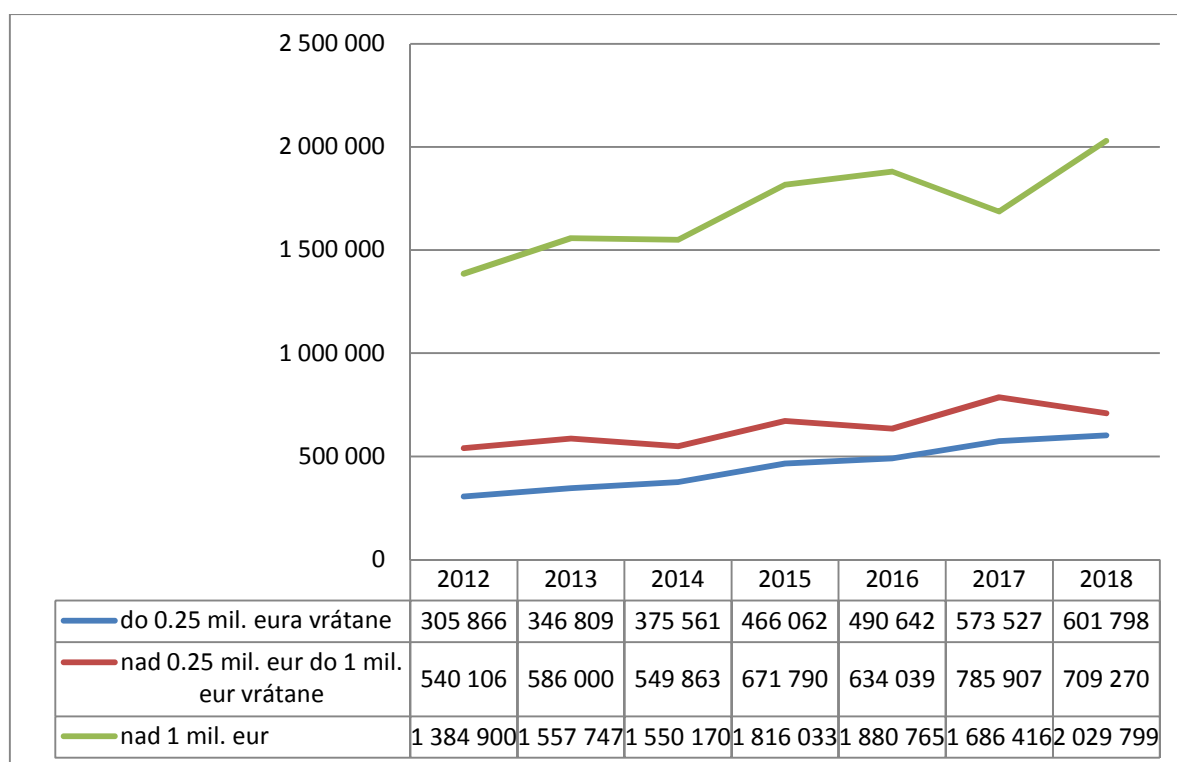
Graf 16. – Vývoj úverov podľa charakteru úveru (tis. eur)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

Podľa grafu si môžeme všimnúť nárast záujmu podnikov o úverové produkty. Jedinú výnimku tvoria prevádzkové úvery, prostredníctvom ktorých sa vyčerpalo čím bližšie k súčasnosti, tým menej úverov. Oproti roku 2018 sa množstvo prostriedkov poskytnutých práve týmto typom úverov znížilo o viac ako polovicu. Ich krivka prevažne klesala s výnimkou na dve situácie a za povšimnutie stojí údaj, že z roka 2017 na rok 2018 sa mierne ich objem zväčšil. Najväčšia zmena v tomto skúmanom období nastala pri investičných úveroch. Najväčšia hodnota bola zaznamenaná práve v predošlom kalendárnom roku. Oproti minulosti sú oveľa populárnejšie a dopyt po nich stúpa každoročne. Tento jav je spôsobený priaznivou ekonomickou situáciou, ktorá ovplyvňuje podniky a rovnako aj úverové podmienky, ktoré banky začínajú mierne uvoľňovať a rozhodne nie sú také prísne ako v minulosti. Peňažné prostriedky, poskytované našej klientele na nehnuteľnosti tiež rastú v dôsledku uvoľňovania štandardov na získanie úveru. Ostatné úvery, ktoré Národná banka Slovenska príliš nešpecifikuje a nekategorizuje tiež rýchlo rastú. Pri tomto type úveru bol zaznamenaný pokles z roka 2016 na 2017, kde práve v roku 2016 bolo poskytnutých najviac peňažných prostriedkov za skúmané obdobie šiestich rokov.

Graf 17. – Vývoj úverov podľa objemu poskytovaných prostriedkov (tis. eur)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS

Úvery do 250 000 eur sú najmenej populárne úvery pre malé a stredné podniky, no pozitívna správa je, že ich popularita konštantne už 6 rokov rastie. Rok 2018 je udávaný ako rok, kedy bolo na Slovensku najviac poskytnutých prostriedkov takýmito úvermi. Ako faktor, ovplyvňujúci dopyt po týchto úveroch môže byť pozitívne a stále sa zlepšujúce sa makroekonomické prostredie. Úvery v rozsahu od 250 000 do 1 000 000 sú jediný typ zo skúmaných úverov, kde sa každoročne strieda rast a pokles peňazí. Vo všeobecnosti však je možné povedať, že objem sa zväčšuje a to s miernymi výkyvmi. Úvery nad 1 000 000 eur sú najpopulárnejšie a množstvo prostriedkov poskytnutých pomocou nich sa zväčšuje, V predošlom roku dokonca prvý krát pokorili hranicu 2 000 000 000.

3.4. Diskusia

Táto časť bakalárskej práce je venovaná skompletizovaným výsledkom a diskusii. V našej analýze, zameranej na úverové financovanie malých a stredných podnikov, sme sa dokázali dopracovať k rôznym záverom. Malé a stredné podniky sú na Slovensku veľmi obľúbené a tvoria veľkú časť podnikov.

Na základe skúmania, môžeme povedať, že záujem malých a stredných firiem o úvery rastie. Medzi príčiny tohto rastu patrí zlepšujúca sa úroveň domácej ekonomiky a uvoľňujúce sa podmienky získavania úverov komerčných bánk. Na začiatku skúmaného obdobia (rok 2012) bolo uvoľnených SME klientele 2 230 872 000 eur. Na konci skúmaného obdobia (rok 2018) to bolo 3 340 867 000 eur. Oproti východiskovému obdobiu sa objem úverov za 7 rokov zvýšil o 49,76%.

Úvery poskytujúce najväčšie množstvo prostriedkov sú pre SME klientelu najpopulárnejšie a to platí počas celého obdobia. Ide o úvery nad 1 000 000 eur. V minulosti najrozšírenejšie prevádzkové úvery zaznamenali významný pokles a dnes ich už vystriedali v obľúbenosti investičné úvery, ktoré naopak zaznamenali významný nárast. Malé a stredné podniky prejavili najväčší záujem aj o úvery s pohyblivou a základnou finančnou sadzbou do 1 roka. Najviac prostriedkov prostredníctvom úverov býva poskytnutých obyčajne v mesiaci december.

Záver

Záverečná práca bola sústredená na financovanie malých a stredných podnikov úverovými produktmi od komerčných bánk. Cieľom práce bola analýza tohto financovania za určité obdobie. Skúmané obdobie tejto práce bolo obdobie v rozmedzí rokov 2012-2018. V úvode a v teoretickej časti sme si vymedzili teoretické pojmy. Zoznámili sme sa s definíciami pojmov týkajúcich sa našej bakalárskej práce ako napr. malé a stredné podniky a ich vymedzenie, komerčné banky, financovanie. Zaoberali sme sa taktiež ostatnými informáciami o pojmoch, ktoré sa týkali témy bakalárskej práce. V kapitole ciele, metodika práce a metódy skúmania sme sa zaoberali metodikou a metodologickým postupom potrebným na dosiahnutie cieľov. V tejto kapitole sme ešte charakterizovali ciele. Kapitulu výsledky práce a diskusia sme začali načrtnutím úverového procesu, a chýb, ktorých sa podnikatelia pri žiadosti o úver dopúšťajú. V tejto praktickej časti sme sa primárne venovali opisu a analýze financovania malých a stredných podnikov na základe štatistických údajov. Súvislosti, ktoré boli z týchto údajov odvodené sme graficky vyobrazili a interpretovali. Počas analýzy sme sa dopracovali k poznatku, že komerčné subjekty bývajú vo veľkej miere ovplyvňované ekonomickou situáciou v danej krajine. Za naše skúmané obdobie siedmich rokov Slovensko a jeho makroekonomické ekonomické ukazovatele neprechádzali radikálnymi zmenami. Tento umiernený vývoj sa podpísal na viac-menej konštantnom vývoji našich skúmaných ukazovateľov. Pozitívna ekonomická klíma sa podpísala na každoročnom raste prostriedkov poskytnutých SME klientele s výnimkou jedného roka. Ďalší poznatok z našej práce je taký, že malé a stredné podniky začínajú čím ďalej tým viac upúšťať od čerpania prevádzkových úverov. Naopak, skutočne veľký rast zaznamenávajú úvery investičné. Tieto úvery sa tešia najväčšej popularite. Podľa nášho názoru, môžeme konštatovať, že nami splnené ciele práce sa nám podarilo splniť.

Zoznam použitej literatúry

Knižná literatúra

BELÁS, Jaroslav a kol. Management komerčných bánk, bankových obchodov a operácií. Žilina: GEORG. 2010. 471 s. ISBN 978-80-89401-15-5

HORVÁTOVÁ, Eva. Bankovníctvo. Žilina: GEORG, 2009. 318 s. ISBN 978-80-89401-03-1.

MAJKOVÁ, Monika. Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR: analýza štandardného a alternatívneho financovania malých a stredných podnikov v podmienkach SR. Brno: Tribun EU s.r.o. 2008. 204 s. ISBN 978-80-7399-590-4

VEBER, Jaromír – SRPOVÁ, Jitka a kol. Podnikání malé a střední firmy. 3. vyd. Praha: Grada, Publishing, a.s. 2012. 332s. ISBN 978-80-247-4520-6

SOBEKOVÁ MAJKOVÁ, Monika. Ako financovať malé a stredné podniky. 1.vyd. Bratislava: Iura edition, spol. s.r.o. 2011. 228 s. ISBN 978-80-8078-413-13

STRÁŽOVSKÁ, Helena a kol. Malé a stredné podnikanie: zmeny obsahu ekonomických nástrojov. Bratislava: Sprint 2 s.r.o. 2016. 323 s. ISBN 978-80-89710-21-8

Internetové zdroje

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Analýza slovenského finančného sektora [online]. 2014. 72 s. [cit. 10.3.2018] ISSN 1338- 5577. dostupné na : https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analzyzy/protected/AnalzyzaSFS2013.pdf

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Analýza slovenského finančného sektora [online]. 2015. 75 s. [cit. 10.3.2018] ISSN 1338- 5577. dostupné na : https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analzyzy/protected/AnalzyzaSFS2014.pdf

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Analýza slovenského finančného sektora [online]. 2016. 84 s. [cit. 10.3.2018] ISSN 1338- 5577. dostupné na : https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analzyzy/protected/AnalzyzaSFS2015.pdf

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Analýza slovenského finančného sektora [online]. 2017. 80 s. [cit. 10.3.2018] ISSN 1338- 5577. dostupné na :

https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analyzy/protected/AnalyzaSFS2016.pdf

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Analýza slovenského finančného sektora [online]. 2018. 80 s. [cit. 10.3.2018] ISSN 1338- 5577. dostupné na : https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analyzy/protected/AnalyzaSFS2017.pdf

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Analýza slovenského finančného sektora [online]. 2019. 83 s. [cit. 10.4.2018] ISSN 1338- 5577. dostupné na : https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analyzy/protected/AnalyzaSFS2018.pdf

SLOVAK BUSINESS AGENCY. Analýza využívania externých foriem financovania MSP [online]. 2016. 29 s. [cit. 10.4.2018] dostupné na : http://www.sbagency.sk/sites/default/files/analyza_financovania_msp.pdf

<https://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/financne-institucie/banky/statisticke-udaje-penaznych-financnych-institucii/uvery>

Legislatívne normy:

Zákon č.513/ 1991 Zb. Obchodní zákonník. [online] dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20180901>

Zákon č. 100/ 1995 Z.z. o štátnej podpore malého a stredného podnikania. [online] dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/100/19950601>